

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Збірник тез доповідей НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**“Службово-бойова діяльність
Національної гвардії України:
сучасний стан, проблеми
та перспективи”**

Секція 6

**Актуальні проблеми правового
забезпечення державної безпеки**

(<http://nangu.edu.ua>)

2 квітня 2020 року

м. Харків

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету – перший заступник начальника Національної академії з навчально-методичної та наукової роботи генерал-майор **Морозов О.О.**

Відповідальний секретар оргкомітету:

науковий співробітник науково-організаційного відділу **Медвідь Ю.І.**
(057-732-37-56, 53-96)

Члени оргкомітету:

начальник науково-дослідного центру полковник **Приходько І.І.**;
начальник навчально-методичного центру полковник **Тробюк В.І.**;
начальник оперативно-тактичного факультету полковник **Павлов С.П.**;
начальник командно-штабного факультету полковник **Овчаренко В.В.**;
начальник факультету логістики полковник **Єманов В.В.**;
начальник гуманітарного факультету полковник **Іщенко С.О.**;
начальник Київського факультету полковник **Корнієнко Д.М.**;
начальник відділу по роботі з особовим складом полковник **Драган Ю.А.**;
начальник відділу родів військ та служб полковник **Деркач О.В.**;
начальник науково-організаційного відділу підполковник **Морозов І.Є.**

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-організаційний відділ.

Контактні телефони: 057-739-26-02, 057-739-26-68.

Електронна адреса: nov_nangu@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори

Секція № 6.

Актуальні проблеми правового забезпечення державної безпеки

Керівник секції: доктор юридичних наук, професор полковник
Комісаров О.Г.
Секретар секції: майор **Кравченко Н.М.**

Тематика секції:

- актуальні проблеми організаційно-правового забезпечення правоохоронної діяльності Національної гвардії України;
- актуальні проблеми участі Національної гвардії України у виконанні завдань у сфері оборони держави;
- основні шляхи та напрямки удосконалення правового забезпечення службово-бойової діяльності Національної гвардії України.

УДК 343.9

Андрєєва В.Є., аспірант кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ

ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПО ЗЛОЧИНАХ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ

Захист суверенітету України, її територіальної цілісності і недоторканності, а також забезпечення державної безпеки значною мірою покладається на правоохоронні органи. В умовах збройної агресії розроблення ефективної стратегії протидії тероризму та військовим злочинам потребує системного науково-методичного супроводу діяльності відомств, що здійснюють таку діяльність. Вирішенню цих завдань перешкоджає низка несприятливих обставин: відсутність достатнього історичного досвіду протидії зовнішнім загрозам країни в умовах «гібридної» війни; неналежна нормативна визначеність правового статусу непідконтрольних територій окремих районів Луганської та Донецької областей; недосконало вироблений механізм взаємодії та координації дій суб'єктів, задіяних в антитерористичних операціях; наявність загроз життю та здоров'ю учасників досудового розслідування, які виконують свої функціональні обов'язки в зоні ведення військових дій, та неможливість безпосереднього доступу слідчих і прокурорів для проведення процесуальних дій в місцях, що знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Крім того, в світлі євроатлантичної інтеграції наша держава зобов'язалася здійснити системне реформування судових та правоохоронних органів, що також особливо позначилося на діяльності суб'єктів доказування у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені на тимчасово окупованих територіях. У зв'язку з цим наукове забезпечення оптимізації роботи у цій сфері можливе лише через вивчення, узагальнення позитивного досвіду досудового розслідування, упровадження його на практиці та розроблення сучасних методик розслідування.

Відповідно до положень ст. 94 КПК України слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку, для прийняття відповідного процесуального рішення. Жоден доказ не має наперед встановленої сили. Слід констатувати, що законодавцем визначено вичерпний перелік суб'єктів оцінки доказів та обов'язкові критерії здійснення вказаної інтелектуально-правової діяльності. Водночас, незважаючи на наявність юридичних критеріїв оцінки

доказів, процес її здійснення у кожному випадку є унікальним та залежить від низки факторів.

Зважаючи на це аналіз юридичної природи особливостей доказування у кримінальних провадженнях по злочинах проти основ національної безпеки викликає підвищений науковий інтерес до зазначеної проблематики.

На дослідженні різноманітних питань, у галузях кримінального права та процесу, криміналістики, кримінології та оперативно-розшукової діяльності: В.П. Бахіна, Р.С. Белкіна, В. П. Берназа, П.Д. Біленчука, А.Н. Волобуєва, А.Ф. Волинського, В. І. Галагана, Ю. М. Грошевого, Л.Л. Драпкіна, С.С. Єпішина, В.О. Коновалової, В.П. Корж, В.И. Куликова, Є. Д. Лук'янчикова, Г.А. Матусовського, М. М. Михеєнка, В.Т. Нора, Ю. Ю. Орлова, В.С. Овчинського, С.С. Овчинського, Д.П. Письменного, М. А. Погорецького, В. О. Попелюшка, А.П. Снігерьова, С. М. Стахівського, О.Ю. Татарова, О.В. Топільської, Л.Д. Удалової, А.Г. Філіппова, К.О. Чаплинського, В.Ю. Шепітька, О.О. Юхна та ін. Ці вчені зробили значний вклад у розвиток кримінально-процесуальної науки. Однак у роботах названих авторів проблематика доказування у кримінальних провадженнях по злочинах проти основ національної безпеки майже не знайшла свого висвітлення на монографічному рівні.

УДК 343.3/7

Бейкун А.Л., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, майор юстиції; **Поворознік Є.О.**, начальник навчально-методичного відділення Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПОНЯТІЙНА КАТЕГОРІЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Характер деструктивних впливів на інформаційний простір, тобто на процеси отримання, опрацювання, збереження й поширення інформації будь-якого виду опосередковує три форми інформаційних терористичних атак: а) вплив на форму повідомлень, механізми їх передачі, зберігання, опрацювання даних тощо; б) блокування передачі повідомлень; в) вплив на зміст повідомлень шляхом проведення спеціальних інформаційних операцій та здійснення актів зовнішньої інформаційної агресії. При розгляді загальної спрямованості та характерних ознак сучасного інформаційного тероризму, науковці, зокрема, Єрохіна Т.В., Леонов Б.Д., Сороківська О.А. виділяють таку універсальну

ознаку, як психологічний вплив на осіб, що не є безпосередніми жертвами насильства, тобто створення загальної атмосфери страху, паніки серед значної кількості осіб, для чого терористи активно використовують засоби масової інформації, зокрема інтернет-мережі. У зв'язку з означеною більш-менш загальною позицією, у наукових колах розвивається концепція про інформаційний (чи медіа-) тероризм: і як самостійне деструктивне явище, і як алгоритм дій. При цьому інформаційний тероризм, як правило, намагаються розглядати як: а) злочин з самостійним складом («залякування, створення атмосфери страху за допомогою ЗМІ»); б) використання медіа-засобів у зв'язку з терористичними актами для досягнення терористами інших цілей. Інші науковці, зокрема Васенин В.А. та Грицун О.О., досліджуючи питання інформаційного тероризму, оперують такими понятійними категоріями як «інформаційний тероризм» та «медіа-тероризм», акцентуючи при цьому увагу на подвійній ролі інформаційно-комунікаційних технологій у здійсненні актів інформаційного тероризму. Означені науковці більш змістовно розкривають об'єктний склад інформаційного тероризму (як злочину з самостійним суб'єктно-об'єктним складом), позиціонуючи інформаційно-комунікаційні системи та технології і як об'єкт злочину, і як засіб чи знаряддя (зброю) в руках терористів. При цьому підкреслюється, що достатньо важко провести чітку межу між інформаційним тероризмом та використанням інформаційних технологій у воєнних чи кримінальних цілях. Вказані дослідники, крім того, виокремлюють інформаційний тероризм від інших протиправних діянь в інформаційній сфері за ціллю (цілеспрямованістю), що притаманні і терористичним актам в загальному їх розумінні. До цих цілей вони відносять: «залякування населення, створення атмосфери страху та паніки, створення атмосфери загрози повторення теракту, виклик великого суспільного резонансу, наслідки, небезпечні для життя та здоров'я людей, поширення інформації про теракт для широкої аудиторії».

Ряд авторів (Шпак Ю.О., Ребріна Л.П., Цибульська Л.О.) намагаються взагалі відійти від визначення та самостійного позиціонування інформаційного тероризму як самостійного складу діяння (злочину) та оперують поняттям «інформаційна війна» як більш узагальненим і таким, що включає в себе також і інформаційний тероризм, при цьому не надаючи право останньому на «самостійність». Узагальнена позиція цих дослідників полягає у тому, що інформаційний тероризм позиціонується виключно і тільки як складовий елемент інформаційної війни, а не підміняє її в цілому.

Нормативно-правові акти з питань боротьби з тероризмом, насамперед, Закон України «Про національну безпеку України» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.241) та похідний від нього програмний документ: Указ Президента України від 15 березня 2016 року № 96/2016 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію

кібербезпеки України» не оперують такими поняттями як: «інформаційний тероризм», «медіа-тероризм» чи «інформаційна війна», пропонуючи замість них таке визначення як: «кіберзлочин», але при цьому не надаючи його визначення та прямо не розкриваючи його змісту.

Разом з тим, за змістом абзацу 3 розділу 1 вказаної Стратегії ми можемо конклудентно визначити, що вкладається у зміст кіберзлочину: «незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення, персональних даних, незаконних фінансових операцій, крадіжки та шахрайства у мережі Інтернет». Тобто, відповідно до змістовної характеристики кіберзлочину, останній може розглядатись виключно і тільки як знаряддя або засіб для вчинення інформаційного злочину (у рамках інформаційного чи медіа-тероризму). У зв'язку з цим, як вбачається, визначення інформаційного тероризму як злочину з самостійним складом повинно мати такі загальні риси: а) дії спрямовані на дестабілізацію чи примусове припинення діяльності об'єктів інфраструктури (у широкому розумінні); б) створення наслідків, небезпечних для життя та здоров'я людей; в) поширення інформації, спрямованої на дестабілізацію обстановки, ускладнення чи припинення нормального функціонування державних органів та органів місцевого самоврядування.

УДК 342.51

Бизова А.М., аспірант кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОЇ ЮСТИЦІЇ ПІД ЧАС ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ ТА В УМОВАХ ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Враховуючи реалії в яких перебуває на даний момент Україна, виникає все більше різноманітних загроз національній безпеці, виникають події, що не підпадають під існуючу класифікацію надзвичайних ситуацій, коли загроза національній безпеці існує, а фактичних воєнних дій немає. Тому та система державних органів, яка б задовольняла суспільство у мирний час, не достатньо ефективна під час особливого періоду та в умовах виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці. Такий механізм держави потребує модернізації, підлаштування до нових обставин шляхом внесення змін до діючого законодавства або ж створення кардинально нових норм, що покладуть початок зміцнення правової та демократичної держави України.

Правовий статус органів військової юстиції повинен визначати їх завдання, функції, компетенцію і повноваження, форми, методи та цілі діяльності, але з

урахуванням специфіки, яка притаманна особливому періоду та/або умов кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, що виникла та впливає на діяльність органів військової юстиції.

Юстицію можна розглядати у вузькому значенні як систему судових установ, або в широкому як сукупність органів судової та виконавчої влади, діяльність яких спрямована на розв'язання спорів, забезпечення прав і свобод людини, захист її інтересів, інтересів підприємств, установ, організацій та держави. На наш погляд, розгляд військової юстиції як лише діяльності військових суддів не дасть об'єктивної можливості всебічно забезпечити розв'язання спорів, захист прав і свобод людини, інтересів підприємств, установ, організацій та держави під час особливого періоду та в умовах виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці.

В систему військової юстиції, в найбільш широкому значенні, можуть входити військові суди, державне бюро розслідувань (військова прокуратура або державне бюро військової юстиції), військова поліція, військова адвокатура, юридична служба військових формувань. Саме діяльність цих органів повинна бути врегульована законодавством, у тому числі визначено правовий статус військової юстиції під час особливого періоду та кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці. Але наразі військова юстиція перебуває на стадії утворення, тому визначення правового статусу військової юстиції під час особливого періоду та кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, потрібно до прийняття законопроектів у цій сфері.

Запровадження особливого періоду або виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці передбачає: оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації; введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, що охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій; крайнє загострення протиріч, гостра дестабілізація становища в регіоні, країні, що загрожує державному суверенітету, територіальній цілісності, демократичному конституційному ладу та іншим національним інтересам України.

Якщо в законодавстві України передбачено поняття особливого періоду, кризових ситуацій, то потрібно внести зміни до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність державних органів з урахуванням специфіки настання таких ситуацій. Особливо це актуально щодо органів військової юстиції, які повинні мати додаткові повноваження під час настання таких періодів.

УДК 342.721

Бойко О.І., викладач кафедри ТСП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ; **Олефіренко В.Б.**, курсант ФПФПКП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ «TASER» ПІД ЧАС ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ

Наша держава щороку розвивається і постійно вдосконалюється в різних сферах. Не обходиться і без вдосконалення система Національної поліції України. Як відомо, серед усіх примусових заходів, що можуть застосовувати поліцейські під час охорони публічного порядку та безпеки, застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу, а тому її застосування в деяких випадках є не зовсім доцільним. На нашу думку в більшості ситуацій під час охорони публічного порядку та безпеки було б доцільним застосування більш лояльного спеціального засобу – тайзера.

Так звані тайзери – це ті ж електрошокери, тільки у вигляді пістолета, який стріляє особливими «кулями». Застосування тайзера – досить гуманний спосіб знерухомлення порушника громадського порядку. Подібні спецзасоби використовують всі цивілізовані країни, де є поліція - на відміну від сльозогінного газу, він не шкідливий для здоров'я.

В Україні існує офіційне інтернет-представництво Президента України, на сайті якого, можливо подати петицію, проте необхідно набрати певну підтримку щодо цієї петиції. Суть в тому, що на цьому сайті була подана петиція про озброєння сучасних поліцейських тайзерами. Вони є дуже практичними та набагато зручнішими ніж сльозогінний газ та звичайно ж вогнепальна зброя. Адже не завжди є підстави для застосування вогнепальної зброї (всі підстави регламентовані у ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію»), а застосування сльозогінного газу є не досить безпечним для самого поліцейського. Адже, застосовуючи таку речовину, в будь якому разі, поліцейському необхідно буде наблизитись до правопорушника, щоб затримати та наприклад надягти наручники, але для зближення необхідно буде ввійти в так звану «зону дії сльозогінного газу» і є велика вірогідність отримання негативної реакції організму поліцейського, що може призвести до неможливості затримання злочинця або не зовсім спокійного громадянина.

Тазер вистрілює два невеликих електрода, передають електричний заряд за двома мідним проведенням, які залишаються закріплені до основного блоку картриджа. Постріл відбувається завдяки вбудованому в картридж балончика із стислим азотом як у деяких пневматичних пістолетів і пейнтбольних маркерів. Картридж містить досить стислого газу, щоб зробити один постріл. Після

пострілу картридж замінюється. Радіус дії картриджів - від 4,5 м до 10,6 м. Для цивільних осіб доступні картриджі з робочим радіусом дії 4,5 м.

Електроди зроблені у вигляді гарпунів для міцного закріплення на одязі і для зменшення ймовірності того, що їх зможуть зірвати при попаданні. У ранніх моделях тайзерів електричний розряд з працею проходив крізь товстий шар одягу, але пізні моделі (x26, C2 і т. Д.), Крім «гарпунів», мають ще й технологією контрольованого електричного імпульсу, який збільшує проникаючу здатність електричного розряду.

Ключова технологія тайзерів полягає в електричному розряді, що викликає нейром'язовий параліч. Розряд перериває можливість мозку контролювати м'язи тіла, що створює негайну і неминучу втрату рівноваги і тимчасову втрату здатності до руху. Даний ефект заснований не на болі і ніяк не може бути подолана волевим зусиллям людини. Як тільки електричний розряд закінчує свою дію, до людини тут же повертається повний контроль над своїм тілом. Більшість затриманих, які зазнали на собі електричний розряд тайзерів, починають вести себе більш покійно, щоб уникнути повторного розряду.

Тазери роблять роботу поліцейських безпечнішою, так як ці пристрої мають більший радіус дії, ніж використання поліцейських кийків, перцевого аерозолу або при застосуванні техніки рукопашного бою. Проте, сучасні поліцейські в Україні не забезпечені такими спеціальними засобами і тому це ускладнює їхню діяльність.

УДК 355/359

Василенко М.М., викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, лейтенант

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ВИКОНАНІ ЗАВДАНЬ У СФЕРІ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ

Сьогодні ми можемо побачити поглянувши на історію Національної гвардії України (НГУ), як вона формувалася фактично в бойових умовах. На початку війни Росії проти України, 13 березня 2014 року було прийнято Закон України «Про Національну гвардію України», яким створено нове військове формування з правоохоронними функціями. Базою для формування НГУ стали Внутрішні війська, і на сьогодні гвардія залишається наймолодшим військовим формуванням в Україні.

Відтворена у 2014 році, НГУ, яка стала спадкоємницею внутрішніх військ, пройшла важкий період відродження оперативних частин в структурі НГУ із важким озброєнням, необхідним для нарощування бойових можливостей для

забезпечення ефективного виконання своїх функцій в умовах сучасного збройного конфлікту. Саме практичні результати участі НГУ у протидії російській агресії, а також необхідність посилення інтегрованих можливостей всієї системи оборони Української держави є головним критерієм, яким доцільно керуватися у процесі реформування НГУ. Важливо взяти до уваги, що, у порівнянні з Внутрішніми військами, на НГУ було покладено й цілком нові функції. Зокрема, у воєнній сфері – участь у здійсненні заходів пов'язаних з припиненням збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні. А також заходів щодо недопущення масового переходу державного кордону з території суміжних держав. Або участь у спеціальних операціях з припинення діяльності озброєних організованих груп та злочинних організацій на території України.

Разом з тим, на НГУ покладені й правоохоронні функції, зокрема, захист конституційного ладу в Україні, участь у відновленні конституційного правопорядку у разі здійснення спроб захоплення державної влади, чи зміни конституційного ладу шляхом насильства. Загалом, функцій чимало, і вони є дуже актуальними для сьогодення України. Фахівці з самого початку формування НГУ вказували на те, що підрозділи і частини гвардії будуть відрізнятися від інших органів Міністерства внутрішніх справ. Зокрема тим, що створюються як мобільні, тобто оснащені технікою. Серед іншого, вони мають отримати можливості оперативної передислокації у будь-яку точку України. До того ж, такі підрозділи створюються як автономні, тобто здатні функціонувати тривалий час у відриві від пунктів постійної дислокації. До цього слід додати, що на базі Нацгвардії вже сформована та оснащується нова бригада спецпризначення, з якої, як зазначали представники керівництва НГУ, буде вибудоване «зразкове воєнізоване з'єднання спеціального призначення, навчене за НАТОвськими стандартами».

Отже, на нашу думку, важливо наголосити, що будь-які військові новоутворення об'єктивно стикатимуться з певними ризиками, як у питаннях опанування нових функцій, так і у питаннях сумісності (спільних дій) з підрозділами ЗСУ – в разі виконання військових функцій. То ж, НГУ як наймолодше військове формування держави потребує особливої уваги з боку суспільства, передусім, у контексті впровадження парламентського та демократичного цивільного контролю. З цією метою і здійснюються спроби більш детально вивчити сучасний етап, досягнення та проблеми Національної гвардії України.

УДК 342.721

Волков Ю.М., викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Фізична підготовка є складовою частиною загальної системи навчання та виховання працівників правоохоронних органів України. Мета якої забезпечити фізичну готовність майбутніх правоохоронців до професійної діяльності.

Професійна підготовка кадрів правоохоронних органів потребує постійного вдосконалення. Це обумовлено низкою причин, серед яких: реформування правоохоронних відомств, зміна концепцій, застосування нових форм добору кандидатів на службу, оптимізація структури та змісту службової підготовки. Зазначене вимагає оновлення методичного забезпечення освітнього процесу. Аналіз специфіки службової діяльності правоохоронних органів дає підстави констатувати, що сучасний працівник повинен володіти не лише знаннями законодавчого блоку, а й розвиненими фізичними якостями та сформованими вміннями і навичками застосування заходів примусу. У закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України формування такого правоохоронця покладено на спеціальну фізичну підготовку, яка є навчальною дисципліною, у практичних підрозділах – на фізичну підготовку, яка є складовою системи службової підготовки кадрів правоохоронних органів.

Фізична підготовка за своєю структурою – складна динамічна система. До її складу входить сукупність компонентів, що становлять процес фізичного вдосконалення правоохоронців та забезпечують їх функціонування відповідно до вимог, що ставляться до їхньої фізичної готовності.

Фізична готовність – це ступінь оволодіння встановленими стандартами фізичної підготовки, що забезпечують здатність працівників правоохоронних органів ефективно виконувати службові завдання під час професійної діяльності.

Підтримання постійної фізичної готовності досягається систематичними фізичними тренуваннями, застосовуючи визначені засоби, форми і методи фізичної підготовки.

Основними завданнями спеціальної фізичної підготовки працівників правоохоронних органів можемо назвати: покращення фізичного розвитку, зміцнення здоров'я, підвищення працездатності; вдосконалення сили, витривалості, швидкості та спритності; адаптація до несення служби в різних умовах; розвиток та вдосконалення професійно важливих і спеціальних

фізичних якостей; оволодіння навичками рукопашного бою та прийомами боротьби; виховання морально-вольових і психологічних якостей.

Фізична підготовка у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання повинна сприяти пропаганді здорового способу життя, вихованню в курсантів духовності й моральності, морально-вольових і психічних якостей, звички до систематичних самостійних занять фізичними вправами. Виконання завдань освіти, що передбачають наявність у курсантів певного рівня знань, умінь і навичок в галузі фізичної підготовки, високого ступеня розвитку фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості й спритності), забезпечується в процесі проведення всіх форм фізичної підготовки у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Таким чином, слід зазначити, що спеціальна фізична підготовка у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання є одним з основних предметів професійної підготовки, важливою та невід'ємною частиною навчання й виховання майбутніх працівників правоохоронних органів.

УДК 351.1 : 323.2

Волуйко О.М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правового забезпечення службово-бойової діяльності Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Якубчик А.В.**, начальник фінансового відділення Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДКОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

Успішна багаторічна європейська практика реформування правоохоронної системи показала, що найбільш ефективним засобом діяльності Національної гвардії України є інститут взаємодії з населенням. Нажаль, реалії сьогодення такі, що рівень довіри населення до Національної гвардії України є на досить не високому рівні.

Для того, щоб Національної гвардії могла ефективно контролювати ситуацію на певній території, вона повинна враховувати потреби мешканців, а отже індивідуальний підхід є вкрай необхідним. Такий підхід передбачає готовність громадськості взяти на себе частину відповідальності за загальну якість життя у місті (районі, селищі), а Національна гвардія, у свою чергу, повинна почути громаду і діяти відповідно до її вимог та інтересів. Разом з тим, партнерство між Національною гвардією і населенням, може бути успішним лише за умови довіри з обох сторін. Саме тому, з метою налагодження співпраці гвардії з

населенням вперше на законодавчому рівні було затверджено принцип партнерських засад взаємодії Національної гвардії з громадою (населенням).

З приводу визначення сутності принципу взаємодії Національної гвардії з населенням на засадах партнерства на сьогодні є багатозначні наукові позиції. Визначаючи сутність вказаної вище категорії, слід пригадати значення поняття «принцип». Принципи – за своїм походженням об'єктивні, оскільки в них у концентрованому вигляді знайшли відображення найбільш загальні закони формування та функціонування особливих суспільних відносин на конкретному історичному етапі. Будучи створеними конкретною дійсністю, принципи не лише відображають її об'єктивні закономірності, але і виступають засобами перебудови цієї дійсності. Принципи існують незалежно від суб'єкта і можуть бути лише пізнані ним або залишитись поза межами цього пізнання до певного періоду.

Логічним та зрозумілим є той факт, що на основі принципів визначається (будується) будь-яка діяльність, тобто – взаємодія. Остання є основою функціонування будь-якої системи. У науковій літературі категорія «взаємодія» визначається як становище, яке посідають суб'єкти взаємодії у певних відносинах або у системі певної ієрархії.

Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) України до 2020 року закріплює, що цілями Стратегії є створення безпечного середовища для існування та розвитку вільного суспільства через формування та реалізацію державної політики у сфері внутрішніх справ, зміцнення довіри до органів системи МВС з боку суспільства, продовження розвитку України як безпечної європейської держави, в основі якої лежать інтереси її громадян та висока ефективність усіх складових системи МВС. Складовими вказаної цілі є:

- тісна співпраця з територіальними громадами і суспільством у цілому;
- створення механізмів партнерства з інститутами громадянського суспільства;
- нетерпимість до корупції.

Враховуючи викладене слід зазначити, що модель взаємодії Національної гвардії та громади (населення) полягає, насамперед, не просто у тісній співпраці, а спрямована на вирішення потреб громади. Сутність у тому, щоб гвардія на місцевому рівні розуміла нагальні потреба громади, вміла їх виявити, оцінити та на цій основі спільно з громадою (населенням) їх вирішити. Вказане є складним завданням в умовах сьогодення проте запровадження перших кроків налагодження механізму такої взаємодії стане потужним поштовхом до підвищення рівня довіри населення до Національної гвардії.

З метою запровадження моделі поліцейської діяльності, що є орієнтованою на громаду, в першу чергу у зв'язку з відсутністю практичного досвіду втілення моделей взаємодії, необхідно активізувати наукові дослідження зарубіжного досвіду з метою подальшого його імплементації. В той же час необхідно залучити міжнародну допомогу та підтримку, наприклад, проведення семінарів, спільних круглих столів за участі міжнародних експертів.

Тобто, діяльність Національної гвардії, орієнтована на громаду – це не просто модель взаємодії гвардії та громади, це нова філософія діяльності Національної гвардії України, що значною мірою наблизить кожного нацгвардійця ближче до міського населення з метою максимально ефективного вирішення питань громади.

Отже, успішне впровадження моделі діяльності Національної гвардії, орієнтованої на громаду потребує цілого комплексу заходів як з боку Національної гвардії так і з боку громади при чому на всіх рівнях їхньої взаємодії. Задля цього необхідно розробити чіткий план дій та етапів налагодження співпраці на рівні діяльності Національної гвардії. Звичайно, налагодження співпраці потребує багато уваги та часу, проте це варте того, аніж функціонування потужного інституту Національної гвардії України без рівня довіри до нього населення, що тягне за собою деякою мірою негативні наслідки та тенденції, які ми маємо змогу спостерігати сьогодні в Україні.

УДК 378:046-21.68:355.233

Градецька Н.М., кандидат юридичних наук, доцент, старший викладач кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЩОДО АКТИВ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ОФІЦЕРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Зростаючі потреби у військових фахівцях з високим рівнем професійно-комунікативної компетентності змушують здійснювати орієнтацію освітньої політики вищої військової школи на взаємозв'язок професії та мови, зближення військово-професійної та іншомовної освіти. Тому нині іноземна мова, як складова гуманітарного циклу дисциплін у ВВНЗ, стала невід'ємною складовою професійної підготовки військового фахівця.

Навчання іноземних мов в вищих військових навчальних закладах спрямована на розвиток іншомовної комунікативної компетенції в професійній сфері спілкування, які дають змогу майбутнім офіцерам спілкуватися із зарубіжними фахівцями про проблеми які відбуваються у вітчизняній та світовій військовій галузі.

Іншомовна комунікативна компетентність – це комплекс знань, умінь і навичок, які дозволяють успішно використовувати іноземну мову для спілкування у професійній діяльності та для самоосвіти і саморозвитку особистості. Зазначимо, що іншомовна комунікативна компетентність є інтегральною характеристикою професійної діяльності фахівця, яка охоплює такі підструктури: – діяльнісну (уміння, знання, навички та способи здійснення

професійної діяльності); – комунікативну (уміння, знання, навички та способи здійснення професійного спілкування).

Для забезпечення ефективності процесу формування іншомовної компетентності доцільно:

1. Навчання професійно орієнтованої комунікації іноземною мовою можливе при урахуванні спільної діяльності майбутніх фахівців і характерних для них функцій спілкування, а також особистісних якостей, необхідних для ефективної взаємодії із зарубіжними колегами.

2. Формування змісту викладання іноземної мови доцільно починати з визначення його екстралінгвістичного компонента, комунікативних намірів, характерних для певного рівня спільної діяльності та конкретизованих типових ситуацій їх професійного спілкування.

3. Дидактичне забезпечення курсу іноземної мови доцільно здійснити на основі текстів із доміантою інформування, регулювання та оцінки, відібраних із засобів масової інформації, науково-технічної реклами і телепередач.

4. При створенні дидактичного забезпечення курсу іноземної мови необхідно враховувати соціопсихологічні і лінгвістичні особливості професійно орієнтованої бесіди як основної форми реалізації комунікативних намірів майбутніх фахівців.

5. Технологія навчання професійно орієнтованої комунікації на іноземній мові передбачає наявність комплексу певних ігор.

Таким чином, курс викладання іноземної мови, побудований на принципі активізації можливості особистості майбутнього професіонала і колективу співробітників, а також апроксимації навчання до реальних умов його професійної комунікації із закордонними колегами забезпечує значне покращення умінь слухачів щодо їх прояву в умовах професійно орієнтованого спілкування. Насамперед проявляються вміння щодо вільного іншомовного інформування іноземною мовою, запиту інформації, оцінюванню спільної діяльності в типових ситуаціях професійно орієнтованого спілкування із зарубіжними колегами.

УДК 355.426.4 : 351.742

Градецький А.В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, полковник

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Масові заходи – суспільні явища, що є організованою формою дій великої кількості людей, які проводяться в громадських місцях, обмежені за часом, з

метою задоволення суспільних потреб, реалізації прав і свобод, не мають протиправного характеру. Для масових заходів властива підвищена конфліктогенність, слабка передбачуваність, уразливість для ряду протиправних дій, у тому числі терористичного характеру.

Чинні нормативні документи та практика свідчить, що саме на Національну гвардію України покладається виконання основного комплексу завдань, спрямованих на локалізацію району масових заворушень, їх припинення і нормалізацію обстановки.

В законодавстві Швеції визначено, що масовими заходами вважаються заходи, коли збирається понад 15 осіб. Такі заходи можуть проводитися тільки з дозволу органів місцевого самоврядування. Охорона громадського порядку та безпеки покладена на поліцію. Для отримання дозволу на проведення масового заходу необхідно за 7 днів до його проведення подати заявку, де зазначити місце заходу, мету, характер та організаційні форми проведення.

У законодавстві Франції не встановлено кількості осіб, для того, щоб цей захід вважався масовим. Дозвіл на проведення масових заходів у Франції дає префект, організатори подають відповідну заявку, в якій зазначають імена й адреси організаторів масового заходу, місце та час його проведення, очікувану кількість учасників, маршрут руху, якщо він має форму демонстрації, та інші деталі. Термін подання заявки: не пізніше ніж за три дні та не раніше ніж за 15 днів до початку масового заходу.

Законодавством Німеччини передбачено, що проведення будь-якого масового заходу без дозволу місцевої влади незаконне. Заявка на проведення масового заходу подається у місцеву поліцейську дільницю не пізніше ніж за два дні до початку його проведення. В заяві зазначають мету заходу та дані осіб, які мають його проводити. Питання про кількість учасників у цьому випадку не піднімається. Разом з тим в Німеччині допускається проведення несанкціонованих або стихійних масових заходів.

Отже, в країнах Європи діє законодавство, яке регламентує порядок проведення масових заходів, де передбачені права й відповідальність обох сторін за проведення таких заходів у межах закону та зазначено порядок звернення до місцевих органів влади і отримання дозволу на проведення відповідних акцій.

Аналіз зарубіжного досвіду організації та проведення масових заходів показує, що головними вимогами їх проведення є: отримання дозволу від органів місцевої влади, а частіше від поліцейського відділу; завчасність сповіщення органів влади про проведення масових заходів; визначення мети та її дотримання під час проведення самого заходу; самостійна охорона громадського порядку та безпеки організаторами; притягнення до відповідальності осіб, які порушили встановлені норми для проведення масового заходу.

Вимоги до ретельної підготовки особового складу до дій в особливих умовах такі: знання кожним правоохоронцем тактики їх дій під час припинення масових заворушень і вміння швидко реагувати на зміну обстановки. Важлива роль відводиться також психологічній підготовці особового складу, здатності правоохоронців у разі несприятливого розвитку подій швидко змінювати тактику і методи боротьби з екстремістами, у критичних ситуаціях рішуче і в той же час обґрунтовано застосовувати зброю.

УДК 351.75

Гулявський В.Я., старший викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ЗАХОДІВ ПРАВООХОРОНИ

Безпека громадян в сучасних умовах є найважливішим завданням суспільства в розрізі забезпечення громадської безпеки та громадського порядку. Національна гвардія України як військове формування з правоохоронною функцією виконує різноманітні завдання. Однією з основних функцій Національної гвардії України є участь у забезпеченні громадської безпеки під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян.

Застосування підрозділів Національної гвардії України має свої особливості. Організація здійснення заходів із забезпечення охорони громадського порядку під час масових заходів здійснюється територіальними органами поліції на території яких проводяться такі заходи.

Основними силами, які забезпечують охорону громадського порядку та безпеку громадян під час масових заходів, є особовий склад поліції, а додатковими силами – особовий склад військових частин (підрозділів) Національної гвардії України, вищих навчальних закладів Національної гвардії України.

Взаємодія територіальних управлінь, з'єднань та військових частин Національної гвардії України з територіальними органами поліції з питань охорони громадського порядку.

Враховуючи вищевикладене. Фізична підготовка військовослужбовців Національної гвардії України повинна відповідати сучасним вимогам сьогодення. Військовослужбовець НГУ повинен бути готовий до виконання бойового завдання у будь який час. Саме фізична підготовленість військовослужбовців забезпечує виконання поставленого завдання вчасно та якісно.

Оскільки основним завданням фізичної підготовки військовослужбовців НГУ є:

1. Підвищення всебічної фізичної підготовленості шляхом розвитку та вдосконалення фізичних якостей;

2. Формування професійно-прикладних навичок з пересування по пересіченій місцевості, подолання перешкод, рукопашного бою, військово-прикладного плавання та метання гранат;

3. Забезпечення високої професійної працездатності;

4. Підвищення стійкості організму до впливу несприятливих факторів службово-бойової діяльності і навколишнього середовища;

5. Виховання психологічної стійкості, упевненості у своїх силах, цілеспрямованості, сміливості і рішучості, ініціативи і винахідливості, витримки і самовладання;

6. Формування готовності військовослужбовців до дій в екстремальних умовах;

7. Удосконалення бойової злагодженості підрозділів;

8. Зміцнення здоров'я, загартування, гармонійний фізичний і духовний розвиток та ведення здорового способу життя.

9. Кожен військовослужбовець відповідає за рівень своєї фізичної підготовленості, зобов'язаний систематично займатися фізичними вправами і бути постійно фізично готовим до виконання обов'язків військової служби.

Застосування військовослужбовцями НГУ фізичної сили під час забезпечення громадського порядку вимагає від них вмiлих навичок з рукопашного бою, сили, швидкості та витривалості в готовності до дій по раптових командах.

Для забезпечення більш якісної підготовленості з фізичної підготовки військово службовців НГУ, слід більше планувати навчального часу на заняття з рукопашного бою, прискореного пересування, подолання перешкод та силової підготовки.

УДК 340.11

Дручек О.В., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правового забезпечення службово-бойової діяльності Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОКРАЩЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Перетворення в політичній, соціально-економічній, військовій та інших сферах суспільного життя в нашій країні спрямовані на розбудову демократичної, правової держави і гостро вимагають розв'язання завдання

забезпечення безпеки, зміцнення законності та правопорядку. Зазначений підхід є важливим для всього нашого суспільства, а для НГУ він є особливо актуальним. Одним із засобів удосконалення службово-бойової діяльності НГУ є забезпечення якісного наукового супроводу виконання покладених на НГУ завдань і функцій, який реалізується у процесі організації і здійснення наукових досліджень, зокрема, юридичних. Аналіз викликів, які найчастіше постають у процесі службово-бойової діяльності НГУ, дозволяє до найбільш актуальних напрямів теоретико-правових та галузево-правових досліджень віднести, зокрема: проблеми організації взаємодії НГУ з органами державної влади, місцевого самоврядування, іншими правоохоронними органами під час охорони громадського порядку; організаційно-правове забезпечення виконання НГУ завдань у сфері оборони держави, забезпечення державної безпеки; шляхи та напрями удосконалення правового забезпечення службово-бойової діяльності НГУ тощо. Водночас, сучасна правова наука знаходиться на такому етапі розвитку, який потребує створення нових наукових парадигм, перегляду багатьох її критеріїв, оновлення методологічного інструментарію. Якщо розглядати методологію наукового пізнання як систему принципів і способів організації та побудови теоретичної і практичної діяльності, то методологію здійснення юридико-правових досліджень службово-бойової діяльності НГУ можна визначити як засновану на загальних методах мислення систему логічних прийомів, принципів і способів організації, побудови і здійснення теоретико-пізнавальної діяльності щодо наукового осмислення зазначеного предмету. Здебільшого систему методів юридичних досліджень моделюють як ієрархічну систему, представлену: 1) загальнонауковими методами; 2) загальними методами; 3) спеціальними (приватно науковими) методами, серед яких наразі зростає питома вага інноваційних методів. Аналіз перспективних напрямів у здійсненні теоретико-правових досліджень службово-бойової діяльності НГУ показує, що найбільший ефект при розв'язанні складних дослідницьких завдань дає одночасне використання традиційних та принципово нових методів, зокрема: застосування стратегії міждисциплінарних (мультидисциплінарних, трансдисциплінарних) досліджень; впровадження ідей і методів синергетики, стихійно-спонтанного структурогенезу; зміцнення парадигми цілісності й інтегративності; усвідомлення необхідності глобального всебічного погляду на об'єкт і предмет дослідження; удосконалення і розробка нового категоріально-понятійного апарату. Серед сучасних методологічних новацій, використання яких у дослідженнях службово-бойової діяльності НГУ можна прогнозувати як перспективне, слід назвати: метод абдукції (формування умовиводів на основі емпіричних фактів і попереднього висунення їх гіпотези паралельно з дослідженням фактів, встановлення певних взаємозв'язків між фактами і пошук правдоподібної пояснювальної гіпотези); метод кейсів (аналіз, вирішення та опис ситуацій, як змодельованих, так і реальних, які не вписуються в традиційну систему пояснень, і пошук найбільш ефективного способу їх вирішення); метод

дослідження куматоїдних («плаваючих», нестійких, хвилеподібних) об'єктів, що полягає у пошуках системної якості об'єктів, яка утворюється і зникає; метод комп'ютеризації (використання комп'ютерної техніки з метою швидкого отримання, накопичення та перетворення інформації). У цілому, для ефективного пізнання феномену службово-бойової діяльності НГУ, важливим є створення цілісної методологічної системи, яка б охоплювала найпродуктивніші концептуальні підходи, методи і засоби наукового пошуку.

УДК 351.74

Дулгер В.В., завідувач кафедри тактико-спеціальної вогневої та фізичної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ, полковник поліції; **Ульянов О.І.**, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Забезпечення громадського порядку є невід'ємною умовою реалізації громадянами належних їм прав, стабільного функціонування громадянських та державних інституцій.

Відповідно до законодавства повноваження з охорони громадського порядку покладається, зокрема на Національну поліцію України, Національну гвардію України.

Відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» національна поліція служить суспільству, зокрема шляхом підтримання публічної безпеки і порядку. При цьому поліцейські мають право застосовувати поліцейські заходи з метою охорони громадської безпеки та припинення групових порушень громадського порядку.

Згідно з Законом України «Про Національну гвардію України» Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України одним із завдань якого є охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Питання взаємодії у сфері охорони громадського порядку визначено у Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської безпеки) і порядку, затвердженому Наказом МВС України від 10.08.2016 р. № 773.

З 2019 року Національна гвардія України забезпечує охорону громадського порядку самостійно. З урахуванням таких змін постає питання щодо повноти законодавчого забезпечення та визначеності повноважень Національної гвардії

для виконання функцій з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки.

Згідно з Законом України «Про Національну гвардію України» у разі залучення до виконання завдань з охорони громадського порядку військовослужбовці Національної гвардії України мають право здійснювати поліцейські превентивні заходи та заходи примусу відповідно до Закону України «Про Національну поліцію». Як і Національна поліція України, Національна гвардія України наділена повноваженнями щодо вживання заходів, спрямованих на запобігання, виявлення кримінальних (адміністративних) правопорушень. Разом з тим, на відміну від Національної поліції відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення Національна гвардія України не передбачена серед суб'єктів, уповноважених на складання протоколів про адміністративні правопорушення.

Слід зазначити, що у 2017 році було розроблено проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правових засад діяльності Національної гвардії України, яким зокрема передбачалось надання військовослужбовцям Національної гвардії України повноважень щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення; доставлення правопорушників; проведення особистого огляду/огляду речей в порядку ст. 264 КУпАП.

Враховуючи зміни, які відбулись з розширенням повноважень Національної гвардії України у сфері охорони громадського порядку, і які мають позитивні результати, як свідчать інформаційні повідомлення на офіційному сайті, постає питання про практичну необхідність надання їм повноважень на складання протоколів про адміністративні правопорушення. Вбачається, що це дозволило б більш ефективно виконувати завдання з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також оперативно реагувати на виявлені адміністративні правопорушення у зазначеній сфері.

УДК 355/359

Задорожний К.А., викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник; **Крижановський В.О.**, начальник курсу №3 Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ, ЯКИЙ ЗАЛУЧАЄТЬСЯ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ В СКЛАДІ ОПЕРАТИВНИХ ГРУП

Виконання завдань у зоні проведення операцій об'єднаних сил вимагає від залучених підрозділів Національної гвардії України професіоналізму, організованості та готовності до роботи в складних умовах.

Досвід висококваліфікованих бійців під час виконання завдань у складі оперативних груп розвідки та результати військового стажування курсантів 4-го курсу свідчать про необхідність проведення додаткової підготовки особового складу, який залучається до виконання завдань у зоні проведення операцій об'єднаних сил.

Доцільно проводити таку підготовку у вигляді індивідуальної підготовки безпосередньо перед початком виконання завдань з метою вивчення попередньої та поточної оперативної обстановки в зоні проведення ООС, відновлення вмінь та навичок у роботі із різними зразками озброєння та військової техніки, роботи з інженерними загородженнями повторення питань загальновійськових дисциплін, що стосуються ведення бойових дій та дій при ускладненні оперативної обстановки, а також поглиблене вивчення кандидатів провідними психологами проходження додаткових тренінгів та тестувань.

Підготовку особового складу, який залучається до виконання завдань у зоні проведення ООС, доцільно здійснювати в такому порядку:

1. Набуття, відновлення або вдосконалення теоретичних знань, практичних вмінь (навичок), які необхідні для якісного виконання професійних та службових обов'язків.

2. Досягнення злагодженості в роботі підрозділів під час виконання спеціальних та спільних завдань за призначенням.

3. Виявлення проблемних питань, які можуть виникнути під час виконання завдань особливо при ускладненні оперативної обстановки та надання шляхів їх вирішення.

Заняття для підготовки особового складу пропонується проводити з таких навчальних дисциплін: "Тактична підготовка військ", "Тактико – спеціальна підготовка", "Тактична підготовка", "Військова топографія", "Інженерна підготовка", "Військово-медична підготовка", "Стрілецька зброя та вогнева підготовка" та "Озброєння та військова техніка".

УДК 342.721

Казначесв Д.Г., доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;
Латиш Г., курсант III курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛЦЕЙСЬКИХ – ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ

Однією з важливих передумов успішності правоохоронної діяльності є готовність фахівців до виконання покладених на них професійних обов'язків.

Актуальність цієї проблематики не викликає жодних сумнівів, оскільки зумовлена сучасними подіями, розгорнутими на теренах нашої держави, а саме проведенням операції Об'єднаних сил із забезпечення національної безпеки і оборони, спрямованої на припинення збройної агресії Російської Федерації на території Донецької та Луганської областей. Зазначене актуалізує необхідність розробки інноваційних підходів до проблеми формування високого рівня професійної готовності правоохоронців в сучасних умовах.

Науковцями запропоновано чимало визначень поняття готовності, її структурних складових, а також чинників, що впливають на її динаміку. Така низка тлумачень зумовлена відсутністю єдиного підходу до вивчення останньої. Водночас закономірним є існування різних інтерпретацій її структури та сутності, оскільки у кожній із професійних сфер готовність має свій специфічний прояв, обумовлений змістом та умовами конкретної діяльності.

Правоохоронна діяльність здійснюється в напружених, екстремальних й стресогенних умовах, передбачає виконання службових обов'язків за значного дефіциту часу, вирізняється підвищеною відповідальністю за прийняття рішень й необхідністю невідкладного вжиття заходів. А, отже, вимагає від співробітників правоохоронних органів високого рівня психологічної готовності до конструктивних дій, швидкого упередженого реагування на протиправні діяння супротивника.

Так, у більшості наукових пошукувань, присвячених дослідженню готовності правоохоронців до професійної діяльності, особлива увага присвячена саме психологічній готовності, яка є складним цілісним утворенням психіки людини та націлена на успішне виконання завдань діяльності. На сьогодні сформувались два основні теоретичні підходи до вивчення психологічної готовності особистості: функціональний та особистісний. З позиції функціонального підходу психологічна готовність до діяльності розглядається як певний стан психічних функцій, який забезпечує високий рівень досягнень при виконанні будь-якої діяльності. Представниками ж особистісного підходу вона розглядається як результат підготовки до певного виду діяльності, тривалий психічний стан, інтегральне особистісне утворення, стійкий комплекс особистісних якостей, необхідних для успішної діяльності. Також, психологічну готовність поділяють на постійну та ситуативну, де постійна формується у процесі професійної підготовки, а ситуативна під час виконання конкретних завдань діяльності.

Таким чином, із вищевикладеного слідує, що особливу увагу слід приділити розвитку структурних компонентів психологічної готовності під час професійної підготовки майбутніх правоохоронців у вищих навчальних закладах. Також, слід зосередити увагу на розробці конструктивних рекомендацій щодо формування та підвищенню рівня такої готовності,

особливо в екстремальних умовах, що слугуватиме підґрунтям для успішної професійної діяльності правоохоронців на благо нашої держави умовами конкретної діяльності.

УДК 34:316.64:355.354-057.875

Коба М.М., старший викладач кафедри правового забезпечення службово-бойової діяльності Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, капітан

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

У межах загальної культури особи як носія різноманітних соціальних цінностей та учасника широкого кола суспільних відносин виділяють кілька структурних компонентів, що свідчить про багатoproфільність та складність соціального спілкування. Так, серед названих складових у науковій літературі йдеться про культуру етичну, політичну, психологічну, економічну, правову, екологічну, інформаційну тощо, які є своєрідними окремими спектрами розуміння загальної культури особи. Виходячи з потреб та особливостей правової роботи, професійної спрямованості військовослужбовців, найбільший інтерес становлять питання правової культури, її структури, функцій, змісту та ролі в межах культури професійної.

Професія військовослужбовця посилює вимоги до світоглядної культури майбутніх офіцерів, які мають не тільки вміти визначати ті чи інші світоглядні пріоритети, а й нести відповідальність за свій вибір. Через підвищену відповідальність професії військовослужбовців до їхньої світоглядної культури висувається низка вимог, закріплених у державних законодавчих актах. Передусім це відданість Присязі, любов до Батьківщини, етика служіння, табу на нігілізм та антигуманізм, відстоювання загальнолюдських цінностей, демократичних прав і свобод.

Враховуючи активне реформування всіх сфер суспільного життя, в тому числі і сферу військову, порівняно з минулим, у сучасній військовій діяльності та службі сталися суттєві зміни: 1) збільшилась її інтелектуалізація, значною є вага розумової праці у зв'язку з усе більшим впровадженням у неї наукових, науково-технічних розробок, техніки, приладів; 2) проходять певні реорганізаційні зміни у структурі, змісті діяльності військових частин, з'єднань, що пов'язані з розбудовою Україною своїх національних військових формувань; 3) соціально-економічні труднощі перехідного для України періоду викликали появу значних економічних, матеріальних, соціальних проблем у Національній гвардії України.

Зумовлена специфікою професійної діяльності, відповідними цінностями та традиціями конкретної професійної сфери, професійна культура залишається невід'ємною складовою загальної культури особистості військовослужбовця. Тому формування професійної культури має ґрунтуватися на загальнолюдських цінностях та досвіді минулих поколінь, враховувати тенденції розвитку професійної галузі та суспільства в цілому.

Професійна культура військовослужбовця характеризує рівень та якість професійної підготовки. Стан суспільства безумовно впливає на якість професійної культури військовослужбовця. Для її підтримки необхідні відповідні навчальні заклади, які надають кваліфіковану освіту, а саме, вищі навчальні заклади, полігони, майданчики, студії та майстерні і інше. Саме тому високий рівень професійної культури військовослужбовця є також одним із показників розвинутого суспільства.

Під правовою культурою особи розуміють глибоке знання і розуміння права, свідоме виконання його вимог як усвідомленої необхідності та внутрішньої переконаності. В правовій культурі особи розрізняють окремі структурні елементи, серед яких виділяють правову свідомість, що формується на ґрунті правової ідеології та правової психології, елементи поведінки та безпосередньо правомірну поведінку, яка є формою зовнішнього прояву правової культури особи.

Правова культура військовослужбовців Національної гвардії України, виходячи із розуміння сутності правової культури суспільства, – це характер ставлення до права і системи нормативно-правового регулювання діяльності відповідного військового формування, його взаємовідносини з суспільством, ступінь реалізації правових норм у виконанні військово-професійних обов'язків і повсякденній життєдіяльності.

Правова культура військовослужбовців має такі рівні сформованості: рівень необхідності, рівень норми та рівень потреби. Правова культура військовослужбовців є соціокультурним феноменом, детермінованим соціокультурними чинниками, які відображають економічні, соціальні, політичні та духовні процеси буття людства в цілому (світового співтовариства), процеси життєдіяльності українського суспільства, процеси життєдіяльності Національної гвардії України, процеси безпосередньої життєдіяльності військовослужбовців.

Враховуючи те, що військовослужбовці є носіями цінностей у сфері охорони прав, свобод, законних інтересів людини та громадянина, а також захисту суверенітету нашої держави, то можна з певністю сказати, що водночас вони є і суб'єктами реалізації зазначених функцій.

Своїми діями, рішеннями, манерою поведінки в цілому військовослужбовці впроваджують у реальне життя цілу низку патріотичних цінностей, що перебувають під охороною права: життя людини, її честь, гідність,

недоторканність, свободу, справедливість, цілісність кордонів, суверенітет держави, унітарність тощо.

З огляду на зазначене, для військовослужбовців наявність високого рівня правової культури є обов'язковим моментом та необхідною умовою якісного виконання професійного обов'язку.

Щодо таких понять, як професійна та правова культура, то вони за обсягом співвідносяться як ціле та частка, але така частка, яка відіграє провідну роль стосовно інших (моральна, політична, психологічна культура тощо).

Однією з важливих вимог до правової культури військовослужбовця є вимога точного та неухильного, свідомого виконання вимог чинного законодавства. У культурно-правовому аспекті військовослужбовець у свідомості громадян своєї країни уявляється як еталон захисника, який априорі не може поступати протизаконно чи аморально. Однак відповідність професійної поведінки певним нормативам полягає не тільки у виконанні правових приписів. У сфері оборони функціонують й інші нормативи, породжені потребами духовного, економічного, політичного розвитку суспільства. Тому, характеризуючи професійну культуру військовослужбовця, необхідно брати до уваги норми моралі, етики, релігії, традицій, корпоративні норми, що також становлять нормативну базу для їх діяльності.

Висновки. Отже, військовослужбовець є захисником своєї країни та її народу, тому ідеологічні уподобання, несумісні з цими професійними зобов'язаннями, унеможливають перебування особи у національному військовому середовищі. Світоглядне виховання та навчання сучасних солдатів і офіцерів вимагає від військових командирів досконаліх, орієнтованих на загальнолюдські цінності, знань, вмінь та навичок у межах їхньої світоглядної компетентності. Це потребує посилення ролі практичної філософії, соціології і політології у навчальних та виховних методах підготовки військовослужбовців.

УДК 34:316.64:355.354-057.875

Коба О.В., кандидат педагогічних наук, заступник начальника кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

СТАДІЇ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ КУРСАНТІВ В ПІДГОТОВЦІ ЇХ ЯК ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Визначивши й уточнивши загальні поняття правової культури особистості, як соціального феномену та складової моделі особистості, ми вважаємо, що правова культура майбутнього офіцера Національної гвардії України може бути

представлена, як компонент тезауруса професійного інтелекту фахівця, що включає юридичні знання вміння та навички, а також професійно важливі якості, дозволяють приймати і реалізовувати рішення в очікуваних умовах та екстремальних ситуаціях.

Нами представлені основні компоненти правової культури курсантів Національної гвардії України: когнітивний, діяльнісний та особистісно-рефлексивний.

У когнітивному компоненті представлені знання щодо аспектів права, які відображені в правосвідомості майбутнього офіцера Національної гвардії України, а також професійне правове мислення, що включає системність, швидкість, логічність, аналітичність.

Діяльнісний компонент представлений навичками і вміннями прийняття правових рішень на тлі основної діяльності в умовах інформаційної та психологічної перевантаження, дефіциту часу. Вказаний компонент також містить навички та вміння організації правової діяльності офіцера, етики та культури спілкування, проведення ділових переговорів.

Особистісно-рефлексивний компонент дозволяє розвинути у майбутнього офіцера професійно важливі якості: особистісні, емоційно-вольові, психофізіологічні. Особливу увагу приділено формуванню мотивації, емоційної стійкості і самоконтролю (рефлексії).

Рефлексія розглядається нами в якості основного професійного вміння в структурі правової культури майбутнього офіцера Національної гвардії України при здійсненні правозастосовної діяльності. Вона регулює включення механізмів самооцінки, самоаналізу, самоврядування правозастосовним процесом, які допомагають майбутньому офіцеру адекватно осмислити й оцінити даний процес.

Грунтуючись на дослідженнях в області культурологічного підходу, нами виділено такі функції правової культури курсантів Національної гвардії України.

Пізнавальна функція спрямована на поглиблення правових знань, навичок і вмінь майбутнього офіцера, розвиток правосвідомості та правового мислення.

Адаптивна функція виражається в соціально-правовій активності особистості та пристосуванні її до умов середовища (правова соціалізація особистості).

Регулятивна функція правової культури дозволяє майбутньому офіцеру співвідносити громадські та особисті інтереси, реалізуючи їх у рамках законності.

Комунікативна функція забезпечує спілкування офіцера з підлеглими. Вона існує через це спілкування і впливає на нього.

Висновки: У нашому розумінні формування правової культури у курсантів Національної гвардії України має бути побудовано так, щоб переданні правові знання, вміння та навички, а також професійно важливі якості ставали об'єктом ціннісної орієнтації особистості фахівця.

УДК 342.721

Кобзар О.Ф., доктор юридичних наук, доцент, начальник кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, полковник; **Загородній С.В.**, начальник відділу кадрів та обліку Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, майор

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ

Реальна можливість здійснення та захисту основних прав людини конкретною особою забезпечується насамперед юридичними механізмами тієї або іншої держави. Забезпечення прав і свобод людини – це створення умов, необхідних для здійснення прав людини, та напрями державної діяльності – сприяння реалізації прав людини, охорона та захист прав і свобод людини. Саме держава зобов'язана забезпечити кожну людину, якщо її права порушено, ефективними засобами правового захисту.

Юридичний механізм забезпечення і захисту прав людини – один із важливих засобів впливу, управління процесом забезпечення та захисту, який вбудований у структуру забезпечення та захисту прав людини і діє для підтримки її нормального стабільного стану, усунення дефектів, які з'являються. Водночас елементи даного механізму є проскрипцією основних параметрів процесу забезпечення та захисту прав особи, адже механізм існує у його рамках, відображаючи позитивні та негативні його якості.

Найважливішим чинником реального забезпечення прав і свобод людини, поряд з їх визнанням, дотриманням і повагою, є гарантування, яке здійснюється за допомогою специфічних засобів – гарантій, що надають всім елементам правового статусу особи реального змісту, завдяки яким стає можливим безперешкодне здійснення прав і свобод, їх охорона від можливих протиправних посягань і захист від незаконних порушень.

Способом захисту особистих прав громадян є юрисдикційна діяльність правоохоронних органів, яка застосовується щодо порушника прав і свобод громадян. Правом юрисдикційної діяльності наділене чітко визначене законодавством коло посадових осіб правоохоронних органів, які виражають реакцію держави на протиправну поведінку шляхом винесення владного акту, виконуючи таким чином визначену форму впливу на поведінку громадян, виховуючи їх у дусі поваги до законів, попередження вчинення повторних правопорушень.

Загалом, механізм забезпечення прав і свобод громадян в діяльності правоохоронних органів можна уявити у вигляді двох підсистем. Перша – система охорони, яка включає в себе правові засоби, які встановлюють межі

законного обмеження правоохоронними органами індивідуальної свободи громадян (засоби гарантування) та забезпечення законності під час застосування заходів примусу, що обмежують таку свободу (засоби охорони). Система охорони діє постійно і спрямована на припинення протиправних посягань на свободу громадян з боку посадових осіб правоохоронних органів. Друга – система захисту – становить єдність правових засобів, що забезпечують поновлення порушеного права, притягнення до відповідальності винних, відшкодування шкоди, заподіяної правопорушенням (засоби гарантування), та організації діяльності правоохоронних органів щодо реалізації юридичних засобів захисту прав і свобод громадян (засоби захисту). Необхідність застосування засобів захисту виникає у випадку порушення прав і свобод громадян посадовими особами правоохоронних органів.

Соціальна роль правоохоронних органів у державі обумовлюється їх цільовим призначенням, виконавчими завданнями та функціями, формами і методами діяльності, врегульованими законодавством. Головне ж призначення правоохоронних органів полягає в здійсненні охорони та захисту людини, її прав, свобод, особистої та майнової безпеки. Тому в цьому напрямку діяльності Національної поліції та Національної гвардії України зокрема, найбільш показово виступає як суб'єкт забезпечення безпеки, що покликаний виконувати функцію масового правоохоронного обслуговування населення.

УДК 323.28

Комісаров О.Г., доктор юридичних наук, професор, заступник начальника факультету з навчально-методичної та наукової роботи Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, полковник

МЕХАНІЗМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ СИСТЕМИ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Терористичні загрози, що постали перед Україною, вимагають удосконалення функціонування загальнодержавної системи боротьби з тероризмом. З огляду на це Президентом України 5 березня 2019 року було затверджено Концепцію боротьби з тероризмом в Україні.

При цьому пропонується єдиний підхід до розуміння проблеми та тлумачення відповідних понять «антитерористична безпека держави», «об'єкти можливих терористичних посягань», «терористична загроза», «терористичний ризик», «уразливість об'єкта можливих терористичних посягань».

В сучасних умовах для України реалізація такої Концепції є необхідною умовою розвитку та реформування системи національної та державної безпеки. Щодо останньої відповідні зусилля повинні спрямовуватися на впровадження

дієвих механізмів усунення (локалізації) терористичних ризиків для об'єктів можливих терористичних посягань, що органічно поєднуюватимуть політичні, правові, організаційні, інформаційні, соціальні, контррозвідувальні, розвідувальні, оперативно-розшукові, режимні, фінансові й інші заходи. Загалом, можна виокремити основні напрями «конвергенції» як значущі в процесі реформування вітчизняної системи антитерористичної безпеки: політика, правове забезпечення, компенсація ризиків та захист об'єктів можливих терористичних посягань, компетенції спеціальних підрозділів та цивільного суспільства.

Концепція враховує той факт, що теорія антитерористичної конвергенції, на якій побудована антитерористична стратегія ЄС, має значний позитивний потенціал у процесі формування державної системи антитерористичної безпеки в Україні, реформування суб'єктів боротьби з тероризмом із урахуванням нових викликів та загроз терористичного характеру.

Зафіксована у Концепції експлуатація позитивного антитерористичного досвіду ЄС із зближення і змішання антитерористичних систем вимагає зваженого і точного соціально-правового аналізу та правового регулювання, насамперед, з метою окреслення певної межі, за якою можлива втрата антитерористичною системою своєї самобутності та самостійності внаслідок подібних трансформацій. Саме тому, цей процес потребує організаційно-правових нововведень, які неможливі без поглиблених науково-прикладних досліджень.

У відповідності до зазначеного спрямування Концепція визначає в якості принципів дії системи антитерористичної безпеки: пріоритетність захисту життя і прав фізичних осіб, які наражаються на небезпеку внаслідок терористичної діяльності; законність та неухильне додержання прав і свобод людини та громадянина; невідворотність покарання за участь у терористичній діяльності; перевагу превентивних заходів боротьби з тероризмом; розвиток загальнодержавної системи боротьби з тероризмом з урахуванням пріоритетності завдання щодо забезпечення інтеграції України у глобальний безпековий простір.

Пріоритетами боротьби з тероризмом визнано запобігання, виявлення та припинення терористичної діяльності, усунення та мінімізація її наслідків, антитерористичне забезпечення об'єктів можливого терористичного посягання, інформаційне, наукове та інше забезпечення боротьби з тероризмом, розвиток міжнародного співробітництва у відповідній сфері.

УДК 316.48

Кондратюк-Антонова Т.В., доцент кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат філософських наук, доцент

ВІЙСЬКОВА СОЦІОЛОГІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТНИМИ СИТУАЦІЯМИ У ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛАХ

Важливим інструментарієм управління конфліктними ситуаціями у військових колективах сьогодні, безумовно, постає військова соціологія. Нехтування дослідженнями та рекомендаціями військових соціологів, на жаль, приводить до прикрих наслідків під час вирішення конфліктів у різних структурних підрозділах Збройних сил та Національної гвардії України, які спостерігаються по наш час.

Оскільки людина посідає особливе місце в об'єктно-предметній області військової соціології, це приводить до актуалізації основної уваги на з'ясуванні ролі індивіда та мас у збройній боротьбі, дослідженні природи їх бойової активності, співвідношенні людини і техніки у сучасній війні.

Відповідаючи на потреби повсякденного життя Збройних сил та Національної гвардії України, військові соціологи постійно та всебічно моніторять проблеми соціалізації військовослужбовців, питання функціонування та розвитку різних військово-соціальних структур, військово-соціальних відносин, соціальної взаємодії армії, силових структур та громадянського суспільства. Військові соціологи дуже ретельно працюють над проблемами зміцнення військової дисципліни, підвищення морального духу військ, забезпечення високого рівня боєздатності частин і підрозділів.

Важливе місце серед завдань військових соціологів займають: пошук нових соціальних резервів зміцнення згуртованості військових формувань, розробка питань соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей; вирішення соціально-побутових проблем життя військових гарнізонів, взаємовідносини між різними службово-посадовими категоріями особового складу Збройних сил та Національної гвардії України тощо. І, безумовно, управління конфліктними ситуаціями у військових підрозділах.

Оскільки стан конфлікту органічно вплетений в життя кожного соціального суб'єкта (і військового зокрема) на певних етапах його розвитку, тому конфлікт певною мірою може розглядатися як привід для розв'язання соціальних суперечностей. Необхідно враховувати гостроту та тривалість конфлікту, що надає підстави спрогнозувати час, який необхідно буде витратити на подолання конфліктної ситуації або спрогнозувати тривалість конфлікту. Часові виміри існування конфлікту залежать від цілей протидіючих сторін, гостроти проблеми, соціальної культури, ресурсів управління конфліктом.

Конфлікт як соціальне явище є породженням певних соціально-психологічних чинників, втілених в інтересах конкретних соціальних суб'єктів - учасників конфліктної ситуації. Емпіричні дослідження військової соціології зосереджують свою увагу на вирішенні проблем морально-психологічного клімату у військових підрозділах, створенні оптимальних варіантів вирішення службових конфліктів, які є невід'ємною частиною життя військовослужбовців.

Усі проблеми, що складають об'єктно-предметну область військової соціології, глибоко взаємопов'язані. Тому можна вважати, що основними завданнями військової соціології виступають: розвиток і поглиблення військово-соціологічних теорій; розробка методологічної бази військово-соціологічних досліджень; соціологічне вивчення конкретної військово-соціальної реальності, розширення емпіричної бази військово-соціологічних знань і виявлення на цій підставі проблем, що потребують вирішення.

Військова соціологія виступає цілісним теоретичним відображенням такої специфічної частини суспільного життя як військово-соціальна реальність. Вона розробляє інструментарій, який необхідно застосовувати при управлінні різноманітними конфліктними ситуаціями у військових підрозділах, оскільки сьогодні актуальними постають питання щодо підвищення престижу військової служби, посилення правопорядку, зміцнення військової дисципліни та морально-психологічного стану військовослужбовців.

УДК 323.28

Корнієнко Д.М., кандидат юридичних наук, начальник Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, полковник

МОДЕЛЬ ЗАЛУЧЕННЯ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У СИСТЕМІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

З урахуванням того, що чинне законодавство не відносить Національну гвардію України до кола суб'єктів боротьби з тероризмом та визначає для частин і підрозділів НГУ єдину форму участі – залучення керівником антитерористичної операції, доцільним є здійснення оцінювання стану та готовності частин і підрозділів НГУ до виконання завдань із запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків за єдиною встановленою методикою. З метою формування відповідної моделі функціонування НГУ необхідним є вивчення стану її кадрового, фінансового, матеріально-технічного й інших видів забезпечення, а також наявних спроможностей щодо ефективного реагування на терористичні загрози, яке буде здійснено у межах проведення огляду загальнодержавної системи боротьби з тероризмом.

Основними напрямками за якими проводиться Огляд є аналіз: 1) стану та

перспектив розвитку антитерористичної безпеки держави та загальнодержавної системи боротьби з тероризмом із наданням оцінки, зокрема, стану взаємодії та координації діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом, їх готовності діяти відповідно до встановлених рівнів терористичних загроз; 2) наявних спроможностей та формування їх переліку, розрахунку сил і засобів, формування єдиного переліку (каталогу) спроможностей; 3) вимог до спроможностей, уточнення необхідних спільних спроможностей, визначення недостатніх спроможностей, які підлягають створенню, а також наявних спроможностей, що необхідно розвивати; визначення надлишкових спроможностей, від яких можна відмовитися з метою вивільнення додаткових ресурсів; 4) планування ресурсів, прогнозування вартісних показників необхідних спроможностей, ресурсів та видатків, визначення потреби в додаткових фінансових ресурсах, альтернативних варіантів досягнення необхідних спроможностей; 5) перспективної системи координації суб'єктів боротьби з тероризмом, її правових та організаційних засад, пакетів цілей (завдань) для досягнення необхідних спроможностей.

Огляд загальнодержавної системи боротьби з тероризмом здійснюється Службою безпеки України через утворену в установленому порядку Антитерористичним центром при СБУ робочу групу (очолює керівник Антитерористичного центру при СБУ) у три етапи: підготовчий (вирішення організаційних питань, підготовка та затвердження плану заходів з проведення огляду); виконавчий (реалізація робочою групою плану заходів з проведення огляду, оцінка стану та готовності суб'єктів боротьби з тероризмом до виконання завдань через призму їх спроможностей); підсумковий (узагальнення результатів проведення огляду та складення звіту).

За результатами проведеного огляду загальнодержавної системи боротьби з тероризмом робочою групою складається звіт, який з урахуванням існуючих та потенційних терористичних загроз для України та фінансово-економічних можливостей держави, зокрема, має містити бачення щодо перспективної моделі загальнодержавної системи боротьби з тероризмом.

УДК 343.37

Криловецький А.Л., аспірант кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ СИЛ БЕЗПЕКИ, СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ З ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Складна воєнна та суспільна обстановка, що склалися сьогодні в Україні, вкрай негативно впливають на стан забезпечення національної безпеки.

Військові дії виявили низку нових проблемних питань, серед яких контрабандне ввезення на контрольовану територію з неконтрольованої території України незаконних мігрантів, товарно-матеріальних цінностей, культурних цінностей, наркотичних засобів та їх прекурсорів, фальсифікованих лікарських засобів.

Правоохоронні органи, на яких покладено обов'язок усунути цю проблему в умовах мирного часу, повинні керуватися у своїй діяльності нормативно-правовими актами. Конкретні норми права дозволяють чітко усвідомити зміст прав, обов'язків, повноважень і відповідальності сторін в процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Так, Кримінальний Кодекс України дає визначення поняттю «контрабанда» та встановлює санкції в разі здійснення такого злочину. Відповідно до ст. 201 КК контрабандою вважається переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї та боєприпасів. Вказана стаття визначає також кримінальну відповідальність у разі порушення вищевказаних норм. Покарання застосовується у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди. Також зазначено, що ті самі дії, вчинені повторно за попередньою змовою групою осіб або особою, караються позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років. При цьому також здійснюється конфіскація предметів контрабанди та, додатково, конфіскація майна

Державні та регіональні програми боротьби зі злочинністю достатньо велику увагу приділяють проблемам протидії контрабанді, у т.ч. в аспекті проведення спеціальних операцій, спрямованих на запобігання вчиненню контрабанди; виявлення та притягнення до відповідальності причетних до здійснення протиправної діяльності; виявлення і припинення корупційних діянь, хабарництва та інших зловживань посадовими і службовими особами митних, прикордонних та інших органів.

Додатковим спонукальним мотивом дослідження вказаної проблеми є та обставина, що у ході європейської інтеграції України система протидії контрабандним проявам має змістити акценти своєї роботи на операційну сумісність із силами безпеки країн ЄС та країн НАТО, що у сукупності із викладеним робить дослідження нормативно-правових засад взаємодії сил безпеки, судових та правоохоронних органів України під час виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді достатньо актуальним та таким, що заслуговує на увагу вчених і практиків.

Теоретичним підґрунтям дослідження проблеми взаємодії сил безпеки, судових та правоохоронних органів України під час виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді є роботи вітчизняних авторів в яких

розроблено концептуальні засади та здійснено характеристику суспільних відносин, що формуються у процесі взаємодії сил безпеки. Однак принципові питання щодо взаємодії сил безпеки, судових та правоохоронних органів України під час виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді потребують окремого розгляду.

УДК 342.922

Курило О.І., викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОНЯТЬ «ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК» ТА «ПУБЛІЧНИЙ ПОРЯДОК»

Останнім часом у чинному законодавстві України відбулася не проста заміна терміну «громадський порядок» на «публічний порядок». Одним із етапів цих заходів є вдосконалення чинного законодавства, без чого важко уявити настання будь-яких позитивних змін. Розглядаючи сферу забезпечення безпеки громадян, слід зазначити, що у зв'язку з уніфікацією та імплементацією окремих норм Європейського Союзу в окремих нормативно-правових актах на законодавчому рівні вперше було застосовано термін «публічний» у різних його похідних. Зокрема, 2 липня 2015 року Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про Національну поліцію», де йдеться про «публічний порядок» та «публічну безпеку».

Згідно п.1 ч.1 ст. 2. Закон України «Про Національну поліцію» одним із завдань поліції є забезпечення публічної безпеки і порядку. Під публічним порядком слід вважати систему суспільних відносин яка створюється внаслідок суворого дотримання та виконання норм права і правил існування, спрямованих на забезпечення спокою у публічних місцях і створення умов для праці і відпочинку громадян захисту їх честі і гідності, повноцінного функціонування державних в громадських організацій. Публічна безпека залежить від виконання спеціальних організаційно-технічних правил, встановлених державою з метою попередження тяжких наслідків, які можуть наступити в результаті дій стихійних сил природи або діяльності фізичних і юридичних осіб, пов'язаної із підвищеною небезпекою для життя та здоров'я людей. У зв'язку із цим слід говорити про захист публічної безпеки як одного з головних завдань поліції.

В умовах динамічного соціального розвитку українського суспільства на етапі реформування всіх сфер його життя діяльність поліції з охорони публічного порядку спрямована на реалізацію складного комплексу

правоохоронних функцій, що гарантують надійність захисту прав і свобод громадян, власності, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань. Головними складовими елементами категорійного апарату організації охорони публічного порядку поліцією, насамперед, виступають поняття «публічний порядок», «організація охорони» і «охорона публічного порядку», «служба охорони публічного порядку», «патрульна поліція». Зміст публічного порядку, ефективність його охорони здійснюють значний вплив на стабільність дотримання прав громадян, усебічне задоволення їхніх матеріальних та духовних потреб.

В ч.1 ст.1 Закону України «Про Національну гвардію України» одним із завдань є охорона громадського порядку та громадської безпеки.

Громадський порядок – це зумовлена потребами суспільства система урегульованих соціальними нормами відносин, що виникають у громадських місцях у процесі спілкування людей, які мають за мету забезпечувати сприятливу обставину для функціонування громадського життя, нормальні умови для роботи і відпочинку людей, діяльності державних органів, підприємств, установ і організацій.

Публічний порядок як історична категорія розвивається під впливом багатьох факторів публічного життя, а саме: економічних, політичних, соціально-психологічних тощо. Разом із тим його змістом є вольові відносини людей, що виявляються в їхній поведінці та діях, як результат їхньої свідомої діяльності. Аналіз чинного законодавства свідчить, що термін «публічний порядок» вживається у багатьох законодавчих актах як відповідник поняття «громадський порядок».

УДК 342.721

Лопаєва О.М., старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ; **Наточій А.Д.**, старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВИВЧЕННЯ ЯВИЩА «ТУНЕЛЬНОГО ЗОРУ» В ПРАВОЗАСТОСОВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

За науковими даними, 90 % інформації людина отримує зоровим шляхом. Для працівників Національної поліції достовірна та повна інформація про стан навколишньої обстановки, яка переважно отримується саме шляхом візуального сприйняття – запорука безпечного та ефективного виконання покладених на нього повноважень.

Якщо в умовах спокою сектор огляду складає приблизно 160° по горизонталі та 70° по вертикалі, то під впливом стресових факторів виникає явище «тунельного зору», яке суттєво знижує якість сприйняття інформації. Найчастіше воно спостерігається у космонавтів, льотчиків, альпіністів, військовослужбовців, працівників правоохоронних органів.

Для 53% співробітників Національної поліції застосування вогнепальної зброї є стресовою ситуацією. Виникнення тунельного зору при вогневому контакті спричиняє втрату контролю свого сектору, недостатню інформацію про загальну обстановку та загрожує неможливістю координувати та коректувати дії напарників, випадковим пораненням колег і сторонніх осіб, або навіть смертю самого поліцейського.

Пояснення механізму виникнення явища «тунельного зору» можна знайти у статтях А. Коуна, що спираються на дослідження німецького ученого Г. Гельмгольца та американського дослідника Б. Сідла. У стресових умовах внаслідок активації соматичної нервової системи у кров викидається гормон адреналін, що забезпечує максимальний тонус м'язів, зокрема целіарного м'язу ока. Напружений целіарний м'яз утримує кришталік в розширеному стані, дозволяючи йому пропускати максимальну кількість світла та краще бачити ціль. В той же час це унеможливорює концентрацію на близьких відстанях та призводить до втрати периферійного зору.

Проте, точного визначення тунельного зору жоден з науковців не дає. З огляду на це, ми пропонуємо сформулювати поняття «тунельного зору» як звуження фокусу зору до невеликої точки або плями, в якій знаходиться ціль чи потенційна загроза.

Варто зауважити, що звуження сектору огляду в екстремальній ситуації залежить від рівня підготовки, досвіду поліцейського, а також цілої низки ускладнюючих чинників.

Залежно від причини виникнення такі фактори можна класифікувати на: фактори, виникнення яких не обумовлено діями поліцейського; фактори, поява яких спричинена фізичним і психологічним станом поліцейського, та залежить від його дій: страх за власне життя та здоров'я; дії в умовах невизначеності та новизни порушення режиму сну, харчування та споживання води; психологічна неготовність бути очевидцем смерті бойових товаришів, мирного населення, противників; емоційний збудження (закоханість, народження дитини, розлучення, сварка з товаришами, смерть близької людини); недостатня фізична та психологічна підготовка.

УДК 351.746.1

Меленті Є.О., кандидат технічних наук, завідувач кафедри, Інститут підготовки юридичних кадрів для СБУ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, майор; **Білоус І.А.**, курсант, Інститут підготовки юридичних кадрів для СБУ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ДИВЕРСІЙНИМ ПОСЯГАННЯМ
НА ОБ'ЄКТАХ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ**

Розвиток науково-технічного прогресу зумовив перехід людства на новий щабель свого розвитку. Це спровокувало заміну ціннісно-мотиваційних орієнтирів, діяльність людства спрямована на утвердження прав людини на життя, свободу, гідність. Тому відкрите ведення війни державами втратило свою актуальність, а агресивні дії проявляються наразі у формі гібридної війни, що проявляється у диверсійних діях, терористичних актах, кібератаках. Зазначені проблемні питання вимагають формування нових підходів щодо запобігання, реагування і припинення можливих терористичних та диверсійних проявів, зменшення ризиків та мінімізації наслідків їх вчинення, запровадження на державному та місцевому рівнях невідкладних заходів шляхом розроблення і реалізації конкретних програм.

Одним із пріоритетних напрямів безпекової політики України має стати підвищення безпеки та стійкості національної критичної інфраструктури щодо всього спектра загроз і ризиків, оскільки саме критична інфраструктура забезпечує життєво важливі для населення, суспільства й держави послуги та функції, без яких неможливі їх безпечне існування й добробут, а також належний рівень національної безпеки.

Основними заходами щодо запобігання диверсіям на об'єктах критичної інфраструктури є:

- аналіз оперативної обстановки та прогнозування щодо її зміни;
- використання сучасних технічних засобів охорони, систем моніторингу та фізичного захисту об'єкту;
- суворе дотримання вимог внутрішньооб'єктового та перепускного режиму, ретельний контроль транспортних засобів і вантажів, що прибувають на об'єкт;
- розроблення плану охорони (оборони) об'єкту та порядку дій під виникнення імовірних загроз;
- підбір висококваліфікованих працівників, які відповідають за формування політики безпеки на об'єкті з урахуванням рекомендацій Служби безпеки України;
- пряме моделювання диверсійних дій на об'єктах та проведення протидиверсійних навчань (тренувань).

Необхідно зауважити, що деякі завдання з наведеного переліку частково регламентовані нормативними актами України щодо функціонування системи цивільного захисту, боротьби з тероризмом, протидії кіберзагрозам, забезпечення обороноздатності держави.

В той самий час компетенція Служби безпеки України, у контексті реформування, з протидії розвідувально-підривній діяльності спеціальних служб іноземних держав на об'єктах критичної інфраструктури має бути чітко визначена в новій редакції закону України «Про Службу безпеки України».

УДК 342.721

Миронюк С., старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, майор поліції; **Хованова Д.**, курсант 3-го курсу факультету економіко-правової безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

СПОСОБИ НАКЛАДАННЯ ТУРНИКЕТУ НА ВЕРХНЮ КІНЦІВКУ ПРИ КРИТИЧНІЙ КРОВОТЕЧІ (АСПЕКТИ МЕДИЧНОГО ПРАВА)

Війна на сході нашої країни забрала життя багатьох людей. З початку відкритої російської агресії проти України, яка почалася п'ять років тому загинули 2949 українських військовослужбовців і близько 3000 цивільних осіб, майже 9 000 отримали поранення. Статистика безжалісна, близько 70% усіх смертей в зоні антитерористичної операції (далі АТО), на сьогодні зона операції об'єднаних сил (далі ООС), трапляються в результаті вогнепальних поранень з яких 20% - тяжкі поранення та 40% - ураження кінцівок і голови. Фахівці звертають увагу, що зі 100 % смертей від кровотечі з кінцівок, у 90% випадках можна уникнути загибелі, шляхом швидкого та якісного накладання джгута або турнікету.

Ми вважаємо турнікет ефективним кровозупинним засобом, достатньо безпечним, навіть при накладанні на оголену шкіру, час тримання вдвічі довший, ніж у джгута Есмарха, досить легкий у використанні, у тому числі самому собі. На наш погляд, недоліком турнікету є те, що досить дорого коштує, але з іншого боку, це філософське питання, чи дорого це, розглядаючи питання врятованого ним життя.

Обрання способу накладання турнікету при критичній кровотечі має вирішальне значення, адже кожна секунда на рахунок. Турнікет на нижні кінцівки накладають лише розгорнутим, а на верхні кінцівки можна накладати як розгорнутим так і кільцем. Кожен спосіб накладання турнікету на верхні кінцівки має свої переваги та недоліки, які стають зрозумілими лише на практиці.

Негативним фактором може стати звичайна фізика. Занадто потужний посмик рукою (який досить часто трапляється коли організм людини виділяє адреналін) призводить до неминучого приклеювання липких стрічок турнікету, це у свою чергу забирає час на повторне розкриття турнікету, або взагалі, турнікет можна не втримати в руці, або вдарити ним того, хто з будь-якої причини знаходиться поруч (наприклад допомагає, здійснюючи прямий тиск на рану).

Спосіб накладання турнікету кільцем на верхні кінцівки, за критерієм швидкості виграє у способу накладання в розгорнутому вигляді, на декілька секунд, але в накладанні кільцем є певні перешкоди. На наш погляд, накладання турнікету кільцем підходить лише для самостійного, особистого, використання потерпілим на поранену верхню кінцівку, тобто коли потерпілий одягає турнікет сам собі. В усіх інших випадках, ми вважаємо за необхідне накладати турнікет у розгорнутому вигляді. Оскільки кільцевий спосіб накладання турнікету передбачає притягнення травмованої кінцівки через кільце турнікету, ми маємо розуміти, що це неможливо в разі, коли кінцівка має закритий, тим більш, відкритий перелам; особа непритомна; або особа самостійно собі здійснює прямий тиск на рану здоровою кінцівкою, чекаючи допомоги; або у потерпілого на травмованій кінцівці є масивні прикраси (браслети, годинник, тощо) за які може зачепитись турнікет; або на кінцівці багато ран; або одяг з такої тканини, що чіпляє липкі стрічки турнікету. Таких «або» багато, і в разі одягання в усіх цих випадках турнікету кільцем, це призводить до додаткової травматизації, що є неприпустимим. А якщо проаналізувати, що під час протягнення кінцівки в кільце турнікету в зазначених ситуаціях, намагаючись мінімізувати травматизм, то зрозумієм, що в цих випадках втрачається більше часу, ніж як би ми одягали турнікет в розгорнутому вигляді.

УДК 342.951: 351.74:351.743 477

Островський С.О., кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ТА ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНИ

З урахуванням різних підходів щодо сутності правових приписів можна запропонувати власну дефініцію «принципи взаємодії Національної гвардії України з правоохоронними органами та Збройними силами України - це основоположні правові положення, що визначають природу, демократичні засади

й спеціалізацію діяльності Національної гвардії України з уповноваженими органами публічної адміністрації щодо захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону тощо».

Правові принципи у своїй сукупності: по-перше, забезпечують повноцінну участь Національної гвардії України, правоохоронних органів та збройних сил України у виконанні функцій щодо захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій, відсічі збройної агресії проти України та ліквідації збройних конфліктів; по-друге, визначають нормативно не закріплені правила взаємодії Національної гвардії України, правоохоронних органів та збройних сил України; по-третє, мінімізують неякісність від встановленої взаємодії зазначених органів.

Серед основних принципів взаємодії Національної гвардії України з правоохоронними органами та Збройними силами України можна виокремити наступні: законності; легітимності; доцільності; незалежності; паритетності; довіри, координації інтересів; комплексності; гнучкості; єдності цілей і завдань; оптимальності; фінансової забезпеченості; контролю та нагляду; відповідальності.

Принцип законності встановлює, що спільна діяльність повинна відповідати вимогам закону та підзаконних актів, будуватися на повазі і дотримання прав і свобод людини і громадянина, які закріплені в міжнародних документах, нашому внутрішньому законодавстві і, перш за все, Конституції України.

Принцип легітимності. В умовах демократичних політичних режимів легальність та легітимність співвідносяться як часткова та загальна умови існування публічної влади.

Вимога доцільності пояснює загальну спрямованість і мету правозастосування. Ціннісна спрямованість правозастосування означає відповідність цього процесу основоположним принципам права, які становлять основу права: рівність, справедливість, свобода, гуманізм.

Принцип незалежності. У межах встановленої компетенції Національна гвардія України, правоохоронні органи, Збройні сили України самостійно організовують свою роботу, приймають рішення і забезпечують контроль над їх виконанням. Функціональна незалежність полягає у виконанні Національною гвардією України, правоохоронними органами та Збройними силами України своїх функцій самостійно без втручання будь-яких органів державної влади.

Принцип комплексності встановлює необхідність прийняття до уваги всіх можливих наслідків, що виникають в результаті взаємодії як безпосередньо в

структурі Національної гвардії України (її структурних підрозділах) так зовнішніх до неї суб'єктах (правоохоронних органах та збройних силах України, та врахування їх при плануванні взаємодії.

Дотримання принципу паритетності є гарантом рівних правових, організаційних та фінансових можливостей).

Принцип довіри містить в собі умови: а) суворого дотримання взаємодіючими сторонами державної та службової таємниці; б) забезпечення повноти та достовірності інформації, якою взаємодіючі суб'єкти діляться між собою.

Дотримання принципу координації інтересів сприяє якісному функціонуванню механізму взаємодії Національної гвардії України з правоохоронними органами та Збройними силами України, оскільки взаємні дії можливі виключно на добровільній згоді учасників відносин.

Принцип єдності цілей і завдань ґрунтується на упорядкуванні завдань, котрі необхідно вирішувати у майбутньому.

Принцип гнучкості полягає в здатності змінювати напрям планування взаємодії, її змісту, напрямів, завдань, у зв'язку з виникненням непередбачених обставин.

Принцип оптимальності вимагає вибору найкращого варіанта рішення, побудови організаційної структури, дотримання оптимального співвідношення між результатом і затратами тощо.

Принцип відповідальності передбачає, що Національна гвардія України, правоохоронні органи та Збройні сили України мають виконувати приписи, що містяться у законодавстві, щодо змісту та особливостей спільної діяльності, яку вони зобов'язані виконувати належним чином в межах поставлених перед ними завдань та функцій та нести встановлену законодавством відповідальність у разі порушення приписів, що містяться у юридичних нормах, у формах, порядку та обсягах, передбачених законодавством.

УДК 159.92

Паскевська Ю.А., кандидат психологічних наук, доцент кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Українське суспільство, яке переживає сьогодні значні економічні, політичні та соціальні зміни, висуває особливі вимоги до забезпечення професійної підготовки курсантів Національної гвардії України. Всебічне забезпечення та розбудова професійної підготовки курсантів є важливим підґрунтям виконання майбутньої діяльності. Так, серед актуальних проблем національної безпеки є

потреба в оптимізації підготовки фахівців із урахуванням сучасних вимог та критеріїв виконання професійної діяльності. Зокрема, забезпечення високого рівня соціально-психологічної та професійної підготовки військовослужбовців Національної гвардії України.

Варто зауважити, проблема безпеки завжди була і залишається актуальною для людини і суспільства в цілому. Людина постійно дбає про збереження своїх прав і свобод від тих чи інших посягань, небезпечних явищ, прагне до безпеки, бо це благо є вічною природною необхідністю, умовою для життєдіяльності людини. Безпека є найнеобхіднішою з потреб людини і її «продукування» не може зупинитися ні на мить. Тому в Україні безпека людини і визнається однією з найвищих соціальних цінностей (частина перша статті 3 Конституції України). Власне професійна діяльність військовослужбовців Національної гвардії України спрямована на забезпечення цієї ключової потреби суспільства. Військовослужбовці, виконуючи особливі функції, виявляються найбільш уразливими у фізичному й моральному аспектах і несуть основний тиск всіх наслідків службово- бойової діяльності.

Система професійної підготовки охоплює широкий спектр теоретичних та прикладних дисциплін, в рамках яких курсанти засвоюють необхідні знання та навички майбутньої службової діяльності. Значущим компонентом якісного навчання має бути вивчення психології екстремальної діяльності, розвиток самоідентичності військовослужбовців Національної гвардії України, формування їх професійної самосвідомості, психологічної компетентності у питаннях виконання завдань службово- бойової діяльності, розвитку стресостійкості, лідерських якостей, толерантності до невизначеності, опанування навичок визначення і прогнозування психологічних можливостей бійця виконувати завдання в екстремальних умовах, розвиток професійної витривалості.

Виходячи із вищезазначеного, одним із ключових напрямів у системі професійної підготовки є психологічна складова поведінки військовослужбовців у екстремальних ситуаціях, які детерміновані службовими завданнями. Екстремальність умов таких ситуацій виражається в інтенсивності стрес-фактора, раптовості, небезпеці, тотальному впливі на великі групи людей, а також тривалим і важким плином постекстремальних психічних розладів. Екстремальні умови діяльності з психологічної точки зору характеризуються наявністю сильного психотравмуючого впливу подій і обставин на психіку військовослужбовця. Екстремальні умови можуть бути: потужні й однократні (застосування зброї, затримка озброєного злочинця, стихійне лихо); інтенсивні та багаторазові, які потребують періоду адаптації до постійно діючих джерел стресу (участь у бойових діях).

Тому з очевидністю впливає багатозначність психологічних перевантажень, емоційно-стресової напруженості військовослужбовців. Все це й обумовлює

необхідність забезпечення потреби у подальшій розбудові системи психологічної складової професійної підготовки, імплементації її в освітній процес та реалізації на практиці.

УДК 159.9

Пенькова Н.Є., кандидат психологічних наук, офіцер (психолог) служби психологічного забезпечення Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, молодший лейтенант; **Антоненкова К.В.**, начальник служби психологічного забезпечення Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, лейтенант

КОРОТКИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «БОЙОВИЙ СТРЕС» ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ЯК ФАКТОРУ ВПЛИВУ НА ПСИХОЛОГІЧНУ ГОТОВНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ В ЕКСТРИМАЛЬНИХ (БОЙОВИХ) УМОВАХ.

Одне з самих найважчих випробувань, що можуть випасти на долю людини це війна, а участь у бойових діях найжахливіша перевірка професійної придатності військовослужбовця. Стрес, що переживають військові має як фізичні, так і поведінкові прояви, він може підвищувати рівень захворюваності та спричинити розлади психічного здоров'я. У бойовій обстановці головні причини стресу це загроза життю та здоров'ю, втрата товаришів, невизначеність інформації що надходить та психологічна неготовність виконувати певні завдання. Отже як у зоні бойових дій та після повернення до пунктів постійної дислокації військовослужбовці відчують наслідки бойового стресу, що протікають у вигляді симптомів дезадаптаційного синдрому.

За визначенням, що дає Є.В. Снедко – бойовий стрес це багаторівневий процес адаптаційної активності людського організму в умовах бойової обстановки, що супроводжується напруженням механізмів реактивної саморегуляції та закріпленням специфічних прилаштувальних психофізіологічних змін. Тобто бойовий стрес, це процес адаптації військовослужбовців до умов бойової обстановки, що постійно змінюється, захисна реакція організму на стресори пов'язані з бойовими діями. Отже стрес це найважливіша умова виживання людини. Саме повноцінна та своєчасна адаптація, та мобілізація дозволяють військовослужбовцю успішно виконувати завдання в умовах ведення бою.

О.Г. Караяні виділяє наступні види бойового стресу: конструктивний, деструктивний, травматичний стрес, а також стрес-девіації війни. Кожен

військовослужбовець може зазнати бойового стресу, проте не всі реагують на стрес однаково. Особливості реакції на стресори залежать, насамперед, від рівня психологічної стійкості та психологічної готовності конкретного військовослужбовця, однак під впливом інтенсивних, довготривалих та чисельних бойових стресорів мало хто може запобігти психічному зламу.

Військові, що перебувають у стані бойового стресу довгий час, мають різну реакцію на стрес, яку можна поділити на три категорії:

1. підвищено позитивна поведінка;
2. «бойова втома»;
3. непокора, неприпустимі види поведінки

Ізраїльські військові психологи визначили п'ять основних принципів пом'якшення наслідків та відновлення після бойового стресу:

1. надання психологічної допомоги якомога раніше;
2. психологічну допомогу слід надавати якомога ближче до фронту;
3. зміцнювати довіру до підрозділу, командування та надавати суспільну підтримку;
4. заохочувати абреакцію («поділись і тобі стане легше»).

УДК 159.9

Плаксін А.А., кандидат педагогічних наук, начальник кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Климець Н.М.**, начальник служби документального забезпечення та контролю Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

АДАПТАЦІЯ КУРСАНТІВ ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ ДО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Курсанти вищих військових закладів освіти відчувають вплив значної кількості факторів освітнього середовища, адже після вступу в вищий військовий заклад освіти їх життєвий устрій зазнає значних змін, що виявляється у зростанні фізичних навантажень, зміни режиму відпочинку, харчування, навчальної праці, значно звужується коло міжособистісного спілкування, обмежуються контакти з батьками, однокласниками, друзями, близькими.

Курсант вищого військового закладу освіти набуває принципово нового соціального статусу. Освітня діяльність і можливості самоосвітньої діяльності

підпорядковуються чіткому плануванню та організації в умовах дотримання режиму і розпорядку роботи закладу вищої освіти закритого типу.

Відтак, актуальною є проблема адаптації курсантів до освітнього середовища вищого військового закладу освіти.

Ключовою категорією означеного дослідження є поняття «освітнє середовище», яке Н. Горбунова, розглядає як засіб навчання, та як фактор успішної соціально-професійної адаптації майбутнього фахівця.

Ефективній адаптації до нових соціокультурних умов життєдіяльності сприяє наявність у людини певних якостей, а саме: самостійність, ініціативність, креативність, особистісна та діяльнісна мобільність, висока особиста відповідальність за результати своєї діяльності, навчального продукту, власну долю та добробут; конкурентоспроможність, психологічна готовність до ділового суперництва, адекватне ставлення до можливих здобутків і поразок; прагнення до постійного самовдосконалення, самоосвіти, оволодіння новими технологіями, вдосконалення професійної майстерності, здатність до навчання протягом активної діяльності; комунікативність, толерантність; повага до інтересів і творчого доробку інших людей, готовність іти на компроміс, стресостійкість.

Розглядаючи процес адаптації особистості до нових умов, можна виокремити дві групи впливу на особистість курсанта вищого військового закладу освіти як, от: зовнішні (зовнішньополітичні, духовні, національні, соціальні та економічні фактори, які впливають на масштабні процеси взаємодії армії та народу, армії та держави) та внутрішні (соціально-психологічні процеси, що відбуваються у військовому середовищі).

Зазначене дає змогу навести фактори впливу освітнього середовища у вищих військових закладах освіти на адаптацію курсантів у ньому. Серед яких слід виокремити: фізичні, соціальні, психолого-педагогічні та діяльнісні параметри. Фізичні параметри характеризуються: сприятливою температурою, вологістю, освітленням приміщення; часові: оптимальні тривалість і ритм впливу чинників освітнього середовища; продумана архітектура будівлі освітнього закладу: дизайн, кубатура, просторова структура приміщень; техніко-естетичні: забарвлення навчального оснащення та обладнання, естетичне використання кольору, світла, стенди наочної інформації. Соціальний параметр освітнього середовища включає просторову та соціальну щільність, суб'єктивне відчуття скупченості, особистісну специфіку суб'єктів освітньої діяльності.

Варто зазначити, що ефективність адаптації значною мірою залежить від психолого-педагогічної підтримки, яка повинна мати системний характер і враховувати такі фактори: необхідність оптимізації спілкування й підвищення рівня особистісного розвитку; можливості прояву індивідуального стилю спілкування; наявність гнучкого й творчого підходу до проблем виховної взаємодії; прагнення суб'єктів до саморозвитку. Під психолого-педагогічною

підтримкою ми розуміємо діяльність суб'єктів освітнього процесу, яка спрямована на надання превентивної та оперативної допомоги. У широкому значенні педагогічна підтримка полягає у створенні сприятливих умов для розвитку моральної свідомості тих хто навчається, розкриття й реалізації їхніх задатків, формування здатності до самостійних дій та морального самовизначення. Надання психолого-педагогічної підтримки з боку курсових офіцерів, офіцерів по роботі з особовим складом, науково-педагогічних працівників, спрямоване на полегшення адаптації курсантів до умов освітнього середовища вищого військового закладу освіти й полягає у подоланні негативних переживань.

Важливим фактором адаптації курсантів до освітнього середовища вищого військового закладу освіти є діяльнісний параметр освітнього середовища, що відображений у змісті фундаментальної освіти та практичної підготовки майбутніх військових фахівців, методичному інструментарії навчання курсантів.

Отже, факторами успішної адаптації курсантів до освітнього середовища вищого військового закладу освіти є фізіологічний (створення належних умов життєдіяльності курсантів), психологічний (морально-психологічна підтримка), соціальний (відкритість для спілкування, співробітництва), діяльнісний (активні методи навчання, спонукання до рефлексії).

УДК 355/359

Повар О.В., старший викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ОХОРОНИ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ, КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВ, ПРЕДСТАВНИЦТВ ІНОЗЕМНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Військові частини та підрозділи з охорони дипломатичних представництв Національної гвардії України створюються в межах чисельності Національної гвардії України і призначені для виконання завдань з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні.

Підрозділи з охорони дипломатичних представництв структурно входять до складу військових частин Національної гвардії України.

У своїй діяльності військові частини і підрозділи з охорони дипломатичних

представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні керуються Конституцією України, Законом України «Про Національну гвардію України», іншими законами України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства внутрішніх справ України, наказами, директивами, розпорядженнями та дорученнями командувача Національної гвардії України.

Основним завданням військових частин і підрозділів є охорона дипломатичних представництв, вжиття всіх належних заходів для захисту приміщень представництва від усякого вторгнення або заподіяння шкоди та для запобігання всякому порушенню спокою представництва або образі його гідності, здійснення режиму допуску до них.

Основними функціями військових частин і підрозділів є участь у:

- виконанні завдань з припинення терористичних актів щодо дипломатичних представництв;
- здійсненні заходів правового режиму воєнного стану;
- ліквідації наслідків надзвичайних або кризових ситуацій на об'єктах, що ними охороняються;
- виконанні завдань територіальної оборони.

Військові частини і підрозділи за рішенням командувача Національної гвардії України можуть також залучатися до виконання інших завдань, передбачених Законом України «Про Національну гвардію України».

У разі залучення до виконання завдань з охорони громадського порядку військовослужбовці Національної гвардії України мають право здійснювати превентивні та поліцейські заходи примусу відповідно до Закону України «Про Національну поліцію».

Отже, завдання покладені на військові частини і підрозділи Національної гвардії України із забезпечення безпеки дипломатичних представництв на території України спрямовані на захист життєво важливих інтересів держави, необхідність якісної реалізації державної політики по запобіганню і нейтралізації реальних загроз національним інтересам з боку Російської федерації. Тому слід відзначити, що бездоганне та якісне виконання завдань за призначенням частинами та підрозділами Національної гвардії України з охорони ДП і КУ іноземних держав в Україні, забезпечення недоторканості дипломатичних представництв – це безсумнівно важливий елемент формування забезпечення національної безпеки.

УДК 342.721

Поливанюк В.Д., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ; **Рец В.В.**, курсант 3-го курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ У СКЛАДНИХ СЛУЖБОВИХ СИТУАЦІЯХ

На законодавчому рівні закріплено, що застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу. Цей припис зазначено у статті 46 Закону України «Про Національну поліцію». Застосування вогнепальної зброї поліцейським завжди несе за собою певні наслідки, оцінка яких залежить від реакції громадськості і владних інституцій. Саме тому досить актуальною є проблема реалізації чинного законодавства на всіх рівнях життєдіяльності суспільства, усвідомлення громадянами реальної можливості поліцейським застосувати вогнепальну зброю для попередження чи припинення протиправних дій на підставі пунктів статті 46 вищезгаданого закону. Сучасне вітчизняне суспільство має презюмувати принцип правомірності дій поліцейського і поставити у пріоритет усвідомлення того, що правоохоронець діє виключно в рамках закону.

Проте не завжди у службових ситуаціях трапляються випадки, які прямо передбачені у нормі закону, практика показує зовсім інакше. Буває так, що підстави застосування або використання вогнепальної зброї у статті не передбачені, але ситуація вимагає рішучих дій для захисту громадськості від будь-яких форм порушення громадського порядку або посягань на життя і здоров'я людини. Прикладом може слугувати подія, яка сталася 13 жовтня 2019 року в м. Запоріжжя. Саме тоді згряя агресивних страусів вчинила агресивний напад на притулок для котів. Агресивні страуси намагалися роздрати котів, що обурило працівників та власників притулку. Вони звернулися до власниці страусів із проханням заспокоїти їх та не допускати в подальшому таких варварських дій. Натомість, коли власниця страусів намагалася їх приборкати, вони почали проявляти агресію і стосовно неї. Зважаючи на всю безвихідь ситуації, жінка звернулася до поліції. В результаті приборкати агресивних птахів не вдалося, власниця дозволила їх відстріл. Внаслідок використання вогнепальної зброї стосовно страусів ніхто з людей не постраждав. З огляду на ситуацію, що склалася, постає запитання про законність та доцільність дій правоохоронців. Тому що складається дилема стосовно необхідності застосування вогнепальної зброї у даному випадку та необхідності припинення порушення громадського порядку, тому що розірвані коти могли б вплинути на

психічний стан громадськості, а також дітей, які могли б це побачити.

Натомість п.13 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» містить наступне: «Поліцейський може використати вогнепальну зброю для подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил, або для знешкодження тварини, яка загрожує життю чи здоров'ю поліцейського та інших осіб».

У наведеному прикладі прямої загрози життю і здоров'ю людей не було, така загроза була створена страусами щодо тварин, тобто котів, але фактично ситуація агресивної поведінки страусів та можливі наслідки створювали загрозу громадському порядку та моральності, тому що вигляд роздертих тварин справив би неприємне враження не тільки на дітей, але і на дорослих. Між іншим, дозвіл на відстріл страусів надала сама власниця, яка сама постраждала від агресивної поведінки, а тому це вже можна вважати загрозою та потенційною шкодою її життю і здоров'ю. Крім того, тварини могли становити небезпеку і для працівників поліції, які прибули за викликом. Із об'єктивної оцінки випадку використання вогнепальної зброї стосовно тварин випливає твердження, що шкода, завдана діями поліцейських, була значно меншою, ніж відвернута, як фізична, так і моральна, стосовно власниці страусів та громадськості, які могли стати свідками агресивної поведінки тварин, а також самих поліцейських.

УДК 811.161.2'42

Посмітна В.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри правового забезпечення службово-бойової діяльності Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Клячко А.М.**, старший офіцер групи по роботі з особовим складом Київського факультету Національної академії Національної гвардії України

КООПЕРАТИВНІ КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ В ДОСЯГНЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Проблема визначення пріоритетних комунікативних стратегій для військовослужбовців у процесі їх службової діяльності є важливим аспектом вивчення галузевої комунікації.

Дослідження комунікативних стратегій активно здійснюється протягом останніх років. Актуальність вивчення цього питання зумовлена розвитком демократичного суспільства, урізноманітненням сфер спілкування. Особливу увагу дослідників привертає проблема застосування комунікативних стратегій у галузевій комунікації. Проте до останнього часу спілкування військовослужбовців Національної гвардії традиційно сприймалося самими

захисниками правопорядку як закрите, відокремлене, відмінне від інших типів спілкування, таке, що не потребує ніяких змін, нововведень, не допускає втручання з боку фахівців комунікації. Сучасні ж конфлікти в суспільстві демонструють необхідність комунікативної освіти військовослужбовців, спонукають до активного, широкого впровадження нових підходів у формування комунікативної компетентності захисників.

Метою цього дослідження є обґрунтування пріоритетності кооперативних комунікативних стратегій у досягненні ефективності службової діяльності військовослужбовців НГУ.

Необхідною умовою комунікативної компетентності є вміння обирати комунікативну стратегію, тобто основний підхід до реалізації комунікативного наміру. Існує загальний принцип розподілу всіх стратегій на кооперативні (взаємодії) і некооперативні (конфронтаційні). Комунікативні стратегії обираються та застосовуються мовцем відповідно до позамовної мети спілкування. Пріоритетність стратегії визначається ефективністю її застосування, у військовій галузі це здатність сприяти виконанню службових завдань.

Сучасний соціальний контекст спонукає визначити кооперативні комунікативні стратегії як пріоритетні для діяльності військовослужбовців НГУ, а також наголосити на недопустимості застосування тих стратегій, що характеризуються сьогодні як конфронтаційні (домінування, наказування, ігнорування). Необхідність урахування думки та інтересів співрозмовника спонукає відмовитись у спілкуванні з цивільним населенням від звичних для кожного військовослужбовця стандартних мовних формул, безапеляційності, наказового тону. Натомість існує необхідність усвідомлення важливості пояснювати, переконувати, дослухатися до думки співрозмовника, виявляти повагу. Саме тому в мовній поведінці захисника пріоритетними мають бути стратегії переконання, ввічливості, взаєморозуміння, виявлення поваги. Ці стратегії є кооперативними, тобто орієнтованими на взаємодію, на мирне вирішення конфлікту. За таких умов необхідним є вміння аналізувати наміри співрозмовника в аспекті їх відповідності закону, вимогам безпеки громадян.

Особливості службової діяльності військовослужбовців НГУ передбачають потенційну загрозу агресії або маніпулювання з боку громадян, натовпу. З урахуванням можливої небезпеки варто звернути увагу на формування відповідних комунікативних умінь – виявляти сигнали агресивної або провокативної поведінки та запобігати реалізації небезпечних намірів.

Звичайно, застосування кооперативних стратегій як пріоритетних вимагає від військовослужбовців НГУ додаткових комунікативних зусиль, розвитку комунікативних умінь. Проте саме стратегії взаємодії допомагають зарадити конфлікту, уникнути взаємних звинувачень, агресії, сприяють зближенню, згуртуванню суспільства.

УДК 355.421

Санніков С.Г., кандидат військових наук, доцент, доцент кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України; **Стойко О.**, старший офіцер відділу багатонаціональних навчань Командування підготовки Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, майор

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПІДГОТОВКИ ОРГАНІВ РОЗВІДКИ ОКРЕМОГО РОЗВІДУВАЛЬНОГО БАТАЛЬЙОНУ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ ПІД ЧАС ВІДНОВЛЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ

У сучасних умовах виникає необхідність оцінки ефективності проведення підготовки органів розвідки окремого розвідувального батальйону (ОРБ) до виконання завдань за призначенням під час відновлення боєздатності. Природно, що найбільше доцільно таку ефективність розраховувати на етапі планування, тобто при підготовці ОРБ до виконання бойових задач.

Розрахунок здійснюється шляхом порівняння очікуваних значень основного і додаткового показників з необхідними їхніми значеннями.

Розрахунок показників оцінки ефективності проведення підготовки органів розвідки ОРБ до виконання завдань за призначенням проводимо у такій послідовності:

1. Розрахунок очікуваного часу виконання робіт.
2. Розрахунок імовірності своєчасного виконання поставленої задачі.
3. Розрахунок кількості ресурсу особового складу (техніки), що приймають участь у виконанні завдань бойового застосування ОРБ.

Час виконання робіт визначається по наявних нормативах чи на основі експертних даних з використанням вірогідних оцінок. Тривалість виконання робіт залежить від усієї сукупності факторів, що впливають, частина з яких можуть бути детермінованими, інша ж частина - вірогідними. До числа останніх відноситься вплив усіх видів звичайної, ядерної і високоточної зброї, фізико-географічні умови району бойових дій, параметри надійності бойової техніки, озброєння.

Наявність хоча б одного випадкового фактору робить випадковим кінцевий результат і, отже, тривалість виконання будь-якої роботи з в загальному випадку буде випадковою величиною зі своїм законом розподілу.

Як показує досвід досліджень, розподіл дозволяє оцінити виконання робіт із достатньої для практики ступенем точності.

математичне очікування тривалості кожної роботи і дисперсія для розподілу зв'язані з границями інтервалу можливих значень відповідними співвідношеннями в яких використовуємо показники:

– оптимістичної оцінки. Під нею розуміється мінімальний час, необхідний для виконання роботи при найбільш сприятливих умовах;

– песимістичної оцінки, тобто максимальний час, необхідний для виконання роботи при найбільш несприятливих збігах обставин;

– найбільш ймовірну оцінку – найбільш ймовірна тривалість роботи, що має місце при нормальних умовах виконання роботи, які найчастіше зустрічаються.

Розрахунок імовірності своєчасного виконання поставленої задачі.

Для оцінки своєчасності виконання робіт БЗ з'єднання (частини) зв'язку також використовуються результати розрахунку параметрів часу виконання робіт.

Розрахунок кількості ресурсу особового складу (техніки зв'язку), що приймають участь у виконанні задач бойового застосування з'єднань (частин) зв'язку.

Кожна робота з виконання задач БЗ характеризується не тільки тривалістю її виконання, але і кількістю задіяного ресурсу особового складу і техніки.

УДК 342.1

Сопіт М.І., аспірант кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРА БЕЗПЕКИ ЩОДО ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ У СФЕРІ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ БУРШТИНУ ТА ЇХ РОЗГЛЯД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЮ НАУКОЮ

Обрання Україною курсу на побудову правової держави вимагає розгляду забезпечення ефективної охорони прав і свобод людини і громадянина, верховенства права в усіх сферах суспільного життя як одного із головних напрямів державного будівництва. Подальший розвиток демократії, забезпечення прав і свобод громадян нерозривно пов'язані з підвищенням якості й ефективності правоохоронної діяльності складових сектора безпеки і оборони, одне з провідних місць серед яких належить силам безпеки.

Безпосереднє виконання завдань діяльності складових сектора безпеки спрямованої на захист національних інтересів України у сфері розробки родовищ бурштину відбувається у нормативно-правовому (статутному), інформаційному, економічному, екологічному, структурному, функціональному просторах. При цьому, згідно з принципом верховенства права визначальним є нормативно-правовий простір, який в умовах глобалізації поступово трансформується в інформаційно-правовий простір.

Побудовані ще за часів СРСР вітчизняні правоохоронна система та Воєнна організація держави в умовах переходу до глобалізованого суспільства суттєво знизили свою ефективність, що негайно позначилося на якості й ефективності діяльності їх складових та виступило однією з причин їх реформування у сектор безпеки і оборони. У більшості випадків діяльність сил безпеки на яких покладено виконання завдань спрямованих на захист національних інтересів України у сфері розробки родовищ бурштину не відповідає очікуванням, що обумовлено недоліками як нормативно-правового регулювання їх діяльності, прорахунками в організації, процесах планування і управління, підготовки та реалізації рішень і тактичних задумів, послабленні контролю за їх виконанням, так і невідповідністю вимогам сьогодення змісту їх діяльності, втраті переваги над правопорушником (об'єктом впливу) та, відповідно, неможливістю досягнення максимального результату правоохорони. При цьому, на сьогоднішній день не вироблено єдиного комплексного підходу до забезпечення діяльності складових сектора безпеки і оборони спрямованої на захист національних інтересів України у сфері розробки родовищ бурштину, відсутні й приватні методики впливу на правопорушників у згаданій сфері, єдине розуміння їх функцій, задач та принципів тощо. Необхідність якнайшвидшого розв'язання цих завдань обумовлює потребу у науковому вирішенні, розробці, систематизації та впровадженні у практику правоохоронної діяльності складових сектора безпеки і оборони заходів із визначення її джерел, формування системи ресурсів, визначення "меж" оперативної, службової та бойової діяльності, принципів, форм та методів тощо.

Загальні питання адміністративно-правового забезпечення правоохоронних органів у сфері боротьби зі злочинністю розглядались у наукових працях М.І. Ануфрієва, В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, О.В. Бойченко, В.М. Брижка, С.А. Буткевича, В.Д. Гавловського, Г.Р. Громова, В.В. Гриценко, Б.С. Єлепова, Д.П. Калаянова, Р.А. Калюжного, Б.А. Кормича, С.О. Кузніченко, В.П. Петкова, В.М. Плішкіна, А.С. Поклонського, О.П. Полежаєва, Ю.В. Полякова, В.І. Садовнікова, З.З. Сітшаєва, В.С. Цимбалюка, В.С. Четверікова, В.М. Чистякова, М.Я. Швеця, Х.П. Ярмачі, О.Н. Ярмиша, однак питання організаційно-тактичних засад діяльності складових сектора безпеки спрямованої на захист національних інтересів України у сфері розробки родовищ бурштину комплексно не розглядались, а в існуючих наукових працях ще не знайшли належного відбиття.

УДК 342.721

Тимофєєв В.П., старший викладач кафедри ТСП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ; **Біденчук Т.М.**, курсант 4-го курсу ФПФПКП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Діяльність поліції покликана на забезпечення конституційного порядку та охорони законних прав та свобод громадянина. Саме від того, як поліцейські виконують свої повноваження залежить успішна реалізація суспільних інтересів та демократичний розвиток країни.

Захист прав і свобод людини регламентується не тільки НПА України, але й Конвенціями. Світові стандарти спрямовані на захист прав людини, зокрема під час здійснення поліцією своїх повноважень.

Компетенція Національної поліції щодо реалізації європейських стандартів прав людини отримує прояв у різних сферах її діяльності, зокрема під час охорони публічної безпеки і порядку, протидії злочинності, здійснення досудового розслідування, розшуку осіб тощо.

Поліцейські, під час здійснення своєї діяльності, найчастіше через суб'єктивні фактори можуть допускати помилки, тим самим порушувати права людини. Це стосується затримання, через порушення процесуального порядку здійснення цієї дії. А також, під час застосування фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї – перевищення своїх повноважень. Таке порушення може бути внаслідок провокативної поведінки з боку затриманої особи, через неналежне ставлення до виконання своїх повноважень, через власні психологічні проблеми, а також через байдужість до своєї роботи чи непрофесіоналізм.

Забезпечення прав може здійснити сама особа, права якої були порушені – звернувшись зі скаргою до відділу поліції, прокуратури, суду. Але, для усунення фактів порушення прав людини під час діяльності поліцейських, було створено Управління забезпечення прав людини Національної поліції. Управління, незалежно від всіх структур, вивчає вказані проблеми як на стадії затримання, так і під час здійснення досудового розслідування.

Оскільки, поліція виконує деякі заходи примусово (н-д доставлення особи), то в її діях, через незнання законодавства, затримані/доставлені особи можуть вбачати порушення.

Винятком є порушення прав під час проведення НС(Р)Д, за вмотивованим рішенням суду і коли таке втручання виправдовується здійсненням незаконних дій з боку особи.

Під час звернень громадян зі скаргами, обов'язково проводиться службова перевірка даного факту. У разі підтвердження порушень з боку працівників поліції, до них буде застосована юридична відповідальність (дисциплінарна, кримінальна).

Держава, для контролю за діяльністю поліції зобов'язала поліцейського носити жетон та боді-камеру. Завдяки номеру жетону можливо встановити поліцейського, який здійснив порушення, а через відео-зйомку на камеру підтвердити чи спростувати порушення прав людини.

Отже, дотримання прав та свобод людини це обов'язок кожного і поліцейські не є виключенням. Для уникнення порушень, громадяни повинні знати не тільки свої права, але й обов'язки. Для відновлення порушених прав достатньо звернутись зі скаргою до відповідного органу. В свою чергу, поліцейські повинні знати права людини та вміти правильно використовувати заходи примусу залежно від фізичних особливостей людини та певної ситуації.

УДК 35.071

Троцький Р.С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, полковник

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ СИЛАМИ І ЗАСОБАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Демократичні перетворення, що відбуваються в суспільно-політичному житті нашої країни, висувають на перший план пошук адекватних заходів реагування за загрози національній безпеці та територіальній цілісності держави. Широке коло завдань, що стоять перед НГУ у зв'язку із виконанням основних функцій передбачених законом України "Про Національну гвардію України", а саме таких як: захист конституційного ладу України, цілісності її території від спроб зміни насильницьким шляхом; забезпечення охорони органів державної влади, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України; участь у здійсненні заходів державної охорони органів державної влади та посадових осіб; участь у відновленні конституційного правопорядку у разі здійснення спроб захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу шляхом насильства, у відновленні діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування; участь у забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян; участь у припиненні масових заворушень. Відповідно до чинного законодавства НГУ є основним суб'єктом з припинення масових заворушень.

Наряду з тим як показує практика, позитивні результати досягаються лише тоді, коли є цілковите розуміння вимог нормативно-правових документів, чітко сформованих завдань, повноважень, підлеглості, сил та засобів, порядку взаємодії тощо. Сформовано чітко визначений відповідний правовий механізм основ діяльності НГУ та з'ясовано місце серед них адміністративного законодавства щодо припинення та профілактики порушень.

Проведений аналіз показав, що до основних причин виникнення проблем НГУ під час виконання функції із забезпечення державної безпеки є: визначення допустимих меж застосування військової сили при поводженні з населенням під час заворушень; забезпечення керівної ролі НГУ у військовому командуванні під час підтримання режиму надзвичайного стану; правова незавершеність трактувань допустимих меж застосування сил і засобів особовим складом при виконанні завдань під час припинення масових заворушень; забезпечення законодавчих гарантій безпеки особового складу НГУ.

Таким чином, слід зазначити, що в першу чергу потрібно здійснити програмні комплексні заходи, що передбачають завершення процесу переоснащення Національної гвардії спеціальною технікою, сучасним озброєнням, спеціальними засобами; здійснити перехід на контрактний принцип комплектування з дотриманням прийнятих НАТО принципів реалізації кадрової політики. Основною проблемою забезпечення державної безпеки силами і засобами НГУ, силами охорони правопорядку взагалі містяться у законодавчій сфері.

Враховуючи вищезазначене, постає питання визначення оптимального варіанта розв'язання проблем. Зважаючи на це, доцільним буде спочатку узгодити визначення правових та організаційних засад нормативно-правового забезпечення питань охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки; налагодити ефективну взаємодію Національної гвардії з іншими складовими сектору безпеки під час виконання спільних завдань із забезпечення реалізації правоохоронних функцій; створити сучасну ефективну систему військового управління.

УДК 355/359

Турський О.Ю., старший викладач кафедри службово-бойового застосування підрозділів НГУ Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, підполковник

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У БОРОТБІ З НЕЗАКОННИМИ ЗБРОЙНИМИ ФОРМУВАННЯМИ

Частини та підрозділи НГУ керуючись Конституцією України; законом України "Про Національну гвардію України"; законом України "Про

забезпечення правового режиму надзвичайного стану"; постановами Верховної Ради України; іншими законодавчими актами; указами Президента України, повинні бути в постійній бойовій готовності, виділяти сили та засоби для проведення заходів по виконанню завдань особовим складом по знешкодженню незаконних збройних формувань як за надзвичайних обставин, так і у разі введення НС. Військовослужбовці НГУ повинні виконувати завдання з повною віддачею моральних і фізичних зусиль, проявляючи при цьому стійкість, мужність, сміливість, витримку, чесність і невідступність, розумну ініціативу і винахідливість, неухильно дотримуючись вимог чинного законодавства.

Керуючись законом України "Про Національну гвардію України", розділ 5, основними способами дій підрозділів НГУ в ході ведення боротьби з НЗФ можуть бути:

- контроль та спостереження за територією, де створюється загрозна обстановка;
- знищення терористичних груп НЗФ в місцях їх зосередження у результаті ударів по їх основних базах розміщення потужними вогневими засобами або знешкодження по частинам;
- рейдові дії;
- оточення і ліквідація озброєних угруповань;
- блокування районів, ділянок місцевості, населених пунктів; охорона і оборона важливих об'єктів;
- деблокування підрозділів (урядових установ), оточених банд формуваннями;
- охорона комунікацій і супроводження колон у зоні конфлікту;
- розвідувально-пошукові дії;
- засадні дії;
- розвідувально-ударні дії;
- прочісування районів місцевості, населених пунктів (зачистка); патрулювання.

Досвід застосування частин та підрозділів НГУ в ході проведення АТО та ООС по боротьбі з НЗФ показав, що їх застосування має ряд особливостей:

по-перше – виконання завдань здійснюється, як правило угрупованням військ різновідомчої належності за відсутності чітко визначеної лінії фронту на розрізаних, частіше всього ізольованих напрямках, у відриві частин і підрозділів від головних сил за високого ступеня тактичної самостійності, в умовах, коли противник широко використовує засідки, партизанські способи боротьби, мінування місцевості;

по-друге – покладені завдання вирішуються переважно нетрадиційними методами різними загонами, групами і формуваннями за цільовим призначенням;

по-третє – організація бою і управління частинами, підрозділами різко

ускладнюється внаслідок одночасного ведення бойових дій в декількох різних районах, за наявності відкритого тилу;

по-четверте – способи ведення бойових дій відрізняються від традиційних і залежать від складу, оснащення і можливостей НЗФ, від характеру і тактики дій, від покладених завдань;

по-п'яте – бойові наряди військ повинні бути, як правило, компактними, елементи бойового порядку повинні розгортатися на зімкнутих інтервалах та дистанціях.

У зв'язку з цим підготовка військовослужбовців повинна здійснюватись в умовах, максимально наближених до реальних, причому для кожного підрозділу і частини завчасно визначати ймовірний район дій. Для підготовки використовувати не тільки навчально-матеріальну базу добре оснащених навчальних центрів, але й схожі райони під час проведення спеціальних навчань. Крім того, підготовка потребує нестандартного підходу до тактики ведення бойових дій та ретельного підбору військовослужбовців.

УДК 342.721

Фурса В.В., викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ; **Лукомська А.А.**, курсант I курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ СИЛОВОГО КОНТИНУУМУ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Ми живемо в час, коли діяльність працівників Національної поліції України піддається ретельному аналізу і критиці за їх дії. Одне питання, яке постійно піднімається: «Було виправданим застосування сили поліцією, чи ні?». Хоча громадськість може не розуміти або навіть не погоджуватися, але в діяльності правоохоронних органів є політика і керівні принципи, які охоплюють застосування ними сили. Поліцейські, які опинилися в ситуації, коли їм необхідно затримати злочинця, припинити правопорушення або захистити себе, повинні визначити, як впоратися з потенційно небезпечною швидко мінливою ситуацією, що триває всього декілька секунд. Ця політика, діяльності правоохоронних органів як «Використання силового континууму» і визначає правильні дії, які повинні бути здійснені працівниками поліції у разі виникнення ситуації, що вимагає застосування сили.

Використання принципу «силового континууму» було розроблено саме для діяльності поліції. Спочатку він використовувався в якості об'єктивного орієнтира для визначення того, чи була застосована сила «правильно» і

«виправдано». Він забезпечує стандарт для з'ясування відповідей на такі питання, як «Слідувала поліція за застосуванням силових кроків в належному порядку, коли ескалація застосування сили була використана? Чи були пропущені будь-які кроки, і якщо так, то чому? ». Хоча в кожній ситуації може бути багато змін, використання «континууму сили» розглядається як золотий стандарт, який слід використовувати при визначенні відповідного рівня сили для ситуації. Використання силового континууму в ситуаціях з безліччю рівнів ескалації дій дозволяє офіцеру переходити з одного рівня на інший в міру необхідності, навіть пропускаючи рівень, якщо цього вимагають конкретні обставини. У відповідності з керівними принципами використання сили поліцейські мають право використовувати силу, рівну тій, з якою вони стикаються, або навіть на один рівень вище сили, з якою вони стикаються, для деескалації або нейтралізації сили, яка застосовується проти них.

У більшості правоохоронних органів є політика, яка направляє їх застосування сили. Ці правила описують все зростаючу серію дій, які співробітник може зробити для вирішення ситуації. Цей континуум зазвичай має багато рівнів, і поліцейські проінструктовані реагувати з рівнем сили, відповідним поточній ситуації, визнаючи, що поліцейський може перейти з однієї частини континууму в лічені секунди.

Поліцейські кожен день ставлять під загрозу своє життя і здоров'я, адже їх головна мета - зберігати мир, не використовуючи агресивну тактику або силу. Однак, в залежності від ситуації, вони можуть і при необхідності використовувати виправдану силу. Використання силового континууму - чудовий навчальний інструмент, який може допомогти їм уникнути загострення ситуації. Він також використовується для роз'яснення співробітникам правоохоронних органів, судів і широкої громадськості про дотримання належних стандартів і виправдане застосування сили з боку співробітників.

УДК 342.51

Шустрова К.В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри соціально-політичних та економічних дисциплін Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»

МІСЦЕ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ВИНИКНЕННІ ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ ТА В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

В наш час методи та засоби ведення війни змінились, з'явилися такі поняття як «гібридна війна», «інформаційна війна». Тому і в законодавстві України

почали використовувати нові терміни, які відповідають сучасним реаліям. Такі як, наприклад, «особливий період» та «кризова ситуація, що загрожує національній безпеці». Так, Закон «Про оборону України» від 6 грудня 1991 року № 1932-III, визначає особливий період як період, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій. Поняття кризової ситуації визначається в законодавчих актах в залежності від сфери, де вона застосовується. Так, у сфері національної безпеки, в Законі «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 5 березня 1998 року № 183/98-ВР, кризовою ситуацією вважається крайнє загострення протиріч, гостра дестабілізація становища в будь-якій сфері діяльності, регіоні, країні. Кризова ситуація повинна загрожувати національній безпеці України, під якою розуміють захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. Таким чином кризова ситуація, що загрожує національній безпеці – це крайнє загострення протиріч, гостра дестабілізація становища в регіоні, країні, що загрожує державному суверенітету, територіальній цілісності, демократичному конституційному ладу та іншим національним інтересам України. Місце Національної гвардії України (далі НГУ) в особливий період та кризовій ситуацій, що загрожують національній безпеці визначено у Законі України «Про Національну безпеку України» від 21 червня 2018 року № 2469-VIII та більш спеціалізованих законах, що регулюють правовий статус та діяльність НГУ. Відповідно до Закону України «Про Національну безпеку України» сектор безпеки і оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. До складу сектору безпеки і оборони входять НГУ як військове формування з правоохоронними функціями. Одним із завдань НГУ виступає ліквідація наслідків надзвичайних або кризових ситуацій на об'єктах, що нею охороняються. Крім того, НГУ бере участь у підтриманні або відновленні правопорядку в районах виникнення особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру (стихійного лиха, катастроф, особливо великих пожеж, застосування засобів ураження, пандемій, панзоотій тощо), що створюють загрозу життю та здоров'ю населення. НГУ виконує покладені на неї завдання у взаємодії з правоохоронними органами, Збройними Силами України, Управлінням державної охорони України, іншими державними органами відповідно до законів України. У мирний час Національна гвардія України входить до складу сил безпеки і виконує правоохоронні функції, а

також розвиває спроможності, необхідні для виконання завдань у складі сил оборони. Із введенням воєнного стану Національна гвардія України приводиться в готовність до виконання завдань за призначенням в умовах дії правового режиму воєнного стану, входить до сил оборони, виконує завдання та підпорядковується відповідно до положень Закону України "Про правовий режим воєнного стану" та Закону України "Про Національну гвардію України". Таким чином НГУ посідає одне із центральних місць у забезпеченні національної безпеки України при виникненні особливого періоду та в умовах кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці.

З М І С Т

Андрєєва В.Є. ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПО ЗЛОЧИНАХ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ	4
Бейкун А.Л., Поворознік Є.О. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПОНЯТІЙНА КАТЕГОРІЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	5
Бизова А.М. ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОЇ ЮСТИЦІЇ ПІД ЧАС ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ ТА В УМОВАХ ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ	7
Бойко О.І., Олефіренко В.Б. ЗАСТОСУВАННЯ «TASER» ПІД ЧАС ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ	9
Василенко М.М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ВИКОНАНІ ЗАВДАНЬ У СФЕРІ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ	10
Волков Ю.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	12
Волюйко О.М., Якубчик А.В. ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДКОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА..	13
Градецька Н.М. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЩОДО АКТИВ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ОФІЦЕРАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	15
Градецький А.В. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ МАСОВИХ ЗАХОДІВ	16
Гулявський В.Я. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ЗАХОДІВ ПРАВО ОХОРОНИ	18
Дручек О.В. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОКРАЩЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	19
Дулгер В.В., Ульянов О.І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ..	21
Задорожний К.А., Крижановський В.О. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ, ЯКИЙ ЗАЛУЧАЄТЬСЯ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ У ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ В СКЛАДІ ОПЕРАТИВНИХ ГРУП	22

Казначеев Д.Г., Латиш Г. ТЕОРЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ – ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ.....	23
Коба М.М. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	25
Коба О.В. СТАДІЇ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ КУРСАНТІВ В ПІДГОТОВЦІ ЇХ ЯК ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	27
Кобзар О.Ф., Загородній С.В. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ	29
Комісаров О.Г. МЕХАНІЗМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ СИСТЕМИ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ	30
Кондратюк-Антонова Т.В. ВІЙСЬКОВА СОЦІОЛОГІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТНИМИ СИТУАЦІЯМИ У ВІЙСЬКОВИХ ПІДРОЗДІЛАХ	32
Корнієнко Д.М. МОДЕЛЬ ЗАЛУЧЕННЯ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У СИСТЕМІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ	33
Криловецький А.Л. ВЗАЄМОДІЯ СИЛ БЕЗПЕКИ, СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ З ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ	34
Курило О.І. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОНЯТЬ «ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК» ТА «ПУБЛІЧНИЙ ПОРЯДОК»	36
Лопаєва О.М., Наточій А.Д. ВИВЧЕННЯ ЯВИЩА «ТУНЕЛЬНОГО ЗОРУ» В ПРАВАЗАСТОСОВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ	37
Меленті Є.О., Білоус І.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ДИВЕРСІЙНИМ ПОСЯГАННЯМ НА ОБ'ЄКТАХ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	39
Миронюк С., Хованова Д. СПОСОБИ НАКЛАДАННЯ ТУРНІКЕТУ НА ВЕРХНЮ КІНЦІВКУ ПРИ КРИТИЧНІЙ КРОВОТЕЧІ (АСПЕКТИ МЕДИЧНОГО ПРАВА)	40
Островський С.О. ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ТА ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНИ	41

З М І С Т

Паскевська Ю.А. ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	43
Пенькова Н.С., Антоненкова К.В. КОРОТКИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «БОЙОВИЙ СТЕРЕС» ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ЯК ФАКТОРУ ВПЛИВУ НА ПСИХОЛОГІЧНУ ГОТОВНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ (БОЙОВИХ) УМОВАХ....	45
Плаксін А.А., Климець Н.М. АДАПТАЦІЯ КУРСАНТІВ ПЕРШОГО РОКУ НАВЧАННЯ ДО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ВИЩОГО ВІЙСЬКОВОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	46
Повар О.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ З ОХОРОНИ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ, КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВ, ПРЕДСТАВНИЦТВ ІНОЗЕМНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	48
Поливанюк В.Д., Рец В.В. ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ У СКЛАДНИХ СЛУЖБОВИХ СИТУАЦІЯХ	50
Посмітна В.В., Клачко А.М. КООПЕРАТИВНІ КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ В ДОСЯГНЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	51
Санніков С.Г., Стойко О. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПІДГОТОВКИ ОРГАНІВ РОЗВІДКИ ОКРЕМОГО РОЗВІДУВАЛЬНОГО БАТАЛЬЙОНУ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ ПІД ЧАС ВІДНОВЛЕННЯ БОЄЗДАТНОСТІ	53
Сопіт М.І. ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ СКЛАДОВИХ СЕКТОРА БЕЗПЕКИ ЩОДО ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ У СФЕРІ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ БУРШТИНУ ТА ЇХ РОЗГЛЯД АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЮ НАУКОЮ	54
Тимофєєв В.П., Біденчук Т.М. ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ	56
Троцький Р.С. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ СИЛАМИ І ЗАСОБАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	57
Турський О.Ю. РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У БОРОТЬБИ З НЕЗАКОННИМИ ЗБРОЙНИМИ ФОРМУВАННЯМИ	58

З М І С Т

Фурса В.В., Лукомська А.А. ВИКОРИСТАННЯ СИЛОВОГО КОНТИНУУМУ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	60
Шустрова К.В. МІСЦЕ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ ВИНИКНЕННІ ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ ТА В УМОВАХ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ	61

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**“Службово-бойова діяльність
Національної гвардії України:
сучасний стан, проблеми та перспективи”**

Секція 6

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: *І.Є. Морозов*

Комп'ютерне складання і верстання: *С.О. Воробйов;
О.В. Ніконенко;
Ю.І. Купрієнко;
І.В. Грачова;
О.О. Єсіпова;
Т.Р. Серенко*

Формат 60x84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 3,49.
Тираж 50 прим. Зам. № 280

Видавець і виготовлювач Національної академії Національної гвардії України
майдан Захисників України, 3, м. Харків-1, 61001.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4794 від 24.11.2014 р.